

Novi svijet

ISSN 1331-226X godina XLVI. br. 4 - travanj 2010.

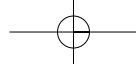
Cijena 15 kn

Proslava
Chiarinog
života

Edukacija
socijalnih
vještina
kroz igru

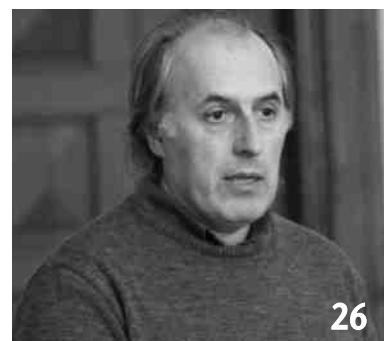
**30 godina
Pokreta fokolara
u južnoj Hrvatskoj**

SADRŽAJ

3 KOMENTAR Vrijeme je uskrsnuća 4 RIJEČ ŽIVOTA Život koji nema kraja 5 IZ ŽIVOTA Pomoći u nevolji 6 AKTUALNO Filipini u očekivanju odgovora 8 OBLJETNICA 30 godina Pokreta fokolarina u južnoj Hrvatskoj 10 DRUGA OBLJETNICA Proslava Chiarinog života 12 SUSRETI Povjerovali smo u Ljubav 14 POEZIJA Hvala ti Chiara 15 AKTUALNO Raste bratstvo!	16 SPORTMEET Edukacija socijalnih vještina kroz igru 18 DUHOVNOST JEDINSTVA Uskrsnuće Rima 20 NA PUTU SVETOSTI Zaručnica 22 SVJEDOČANSTVO Radosni susreti 24 SLIKOM I RIJEČJU Priroda glazbe 26 INTERVJU Uspjeh pojedinca je uspjeh zajednice 29 TEOLOGIJA I očevi su djeca 30 RAZGOVORI Ona vječno nazočna kolegica Otac mojega oca Izlječiti odnos
32 ZDRAVLJE Med i pčelinji proizvodi 33 EUROPSKE INTEGRACIJE Na što Europska unija troši novac 34 UKRATKO Zajedništvo i pravo 35 DRUŠTVENE IGRE Farma	

Mjesečnik Pokreta fokolarina
Godina XLVI br. 4 - travanj 2010.

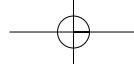
Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 270033; e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, **Izdavač i nakladnik:** Djelo Marijino - Pokret fokolarina; **Glavna urednica:** Dina Perkov; **Uredničko vijeće:** Dina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat, Bartlomiej Zielinski; **Grafički urednik:** Bartlomiej Zielinski; **Suradnici:** Ivana Cvetković, Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Željko Scotti.

Tisk: FEROPROMS d.o.o., Zagreb. **Godišnja pretplata** 150 kn, za Europu: 33 EUR. Za kontinent: 55 USD. Pojedinačni broj 15 kn. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolarina broj 2360000-1101456527.

Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi u gornjem lijevom kutu listića s adresom. Osobe jednom preplaćene na Novi svijet dobivaju ga dok se ne odjave.

Novi preplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. **Devizni račun:** PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

Tiskanje ovog
broja započeto je
29.03.2010.

KOMENTAR

Vrijeme je uskrsnuća

*Prenosimo promišljanje
prof. Piera Code,
rektora sveučilišta
Sophia u Loppijanu,
objavljeno
u Citta' nuovi*

Gledajući svijet u kojem živimo, ne vidimo puno razloga za veselje. Mjere uočljive degradacije u javnom životu iz dana u dan dostižu zabrinjavajuću razinu, a sredstva priopćavanja prečesto preuzimaju ulogu pohlepnih i radosnih množitelja.

No, još više uz nemiruje činjenica što su dovedeni u pitanje temelji građanskog suživota, etičke odgovornosti, zajednički projekti. Prije nekoliko dana jedan ugledni sociolog govorio mi je o svojoj velikoj zabrinutosti – potkrijepljenoj znanstvenim podacima – činjenicom što se, na svim razinama i uz katastrofalne posljedice za nove naraštaje, raspadaju temeljne veze i duboka uvjerenja na koje se društvo mora oslanjati da bi bilo sposobno suočiti se s ogromnim izazovima koji se pojavljuju na svim područjima. Istaknuo je također da se ne razabiru jasni i odlučni pokazatelji koji bi

ukazali na mogućnost da se obuzda i spriječi ta tendencija.

Osjetio sam duboko u sebi teret te zabrinutosti. Nije istina da nema mnogo pozitivnih inicijativa koje opstaju i suprostavljaju se toj struji. Ali nameće se obavezno pitanje: hoće li uspjeti, hoćemo li uspjeti opet stati na svoje noge? Ni Crkva ne plovi mirnim vodama, iako ima mnogo inicijativa besplatnosti, služenja, obnove, a nisu niti tako male. No, pod pritiskom matice moguće je da i ona ponekad uđe u razdoblja umora i nesigurnosti.

Ali zar baš ovdje i sada kršćanska vjera ne bi trebala zaigrati na svoju najdragocjeniju kartu?, pomislio sam, na kartu Isusova uskrsnuća. Da, baš na nju! Na taj odlučujući događaj po kome se razlikuje život svih nas koji se još jednom pripremamo proslaviti ga u uskrsnoj liturgiji.

Vjerovati u Isusovo uskrsnuće znači živjeti u vjeri Isusovoj, koji nas je "ljubio i sebe predao za nas", kako piše apostol Pavao. I u toj vjeri gledati na druge ljude Isusovim očima, da bi i u njima uskrsnuo pravi život. I da se u novosti uzajamnog odnosa koji se tako obnavlja i u koncentričnim krugovima širi u beskonačno, stvore pretpostavke da sve oko nas mogne uskrsnuti.

U misli mi se vraća predivan zapis Chiare Lubich iz jeseni 1949. koji ne nosi slučajno naslov "Uskrsnuće Rima". U njemu čitamo ove proročke misli: "No, potrebno je odvažno ne pribjegavati drugim sredstvima, niti ih ne postavljati u drugi plan. Bog se ponovno mora roditi i živjeti u nama, mora se, poput mlaza žive vode, izlijevati

**Piero
Coda**

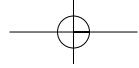
Vjerovati u Isusovo uskrsnuće

**znači živjeti u vjeri Isusovoj
i gledati na druge ljude**

**Njegovim očima,
da bi i u njima uskrsnuo pravi život**

na druge i uskrisivati mrtve. Mora po ljubavi živjeti među nama... Tako se sve korjenito mijenja: politika i umjetnost, učenje i vjera, privatni život i zabava. Sve."

Da, nema drugoga puta i ne treba više oklijevati. Doista je vrijeme za ovakvo uskrsnuće. ■

RIJEČ ŽIVOTA

"Ja sam uskrsnuće i život."

(Iv 11, 25)

Isus je izrekao ove riječi prilikom smrti Lazara iz Betanije kojega je on četvrti dan uskrsnuo.

Lazar je imao dvije sestre: Martu i Mariju.

Čim je Marta čula da dolazi Isus, potrčala mu je ususret i rekla: "Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro." Isus joj je odgovorio: "Uskrsnut će brat tvoj". A Marta će mu: "Znam da će uskrsnuti u posljednji dan." Isus reče: "Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada."

"Ja sam uskrsnuće i život."

Isus želi da ljudi shvate tko je on za čovjeka. Isus posjeduje najdragocjenije dobro što se može poželjeti: Život, onaj Život koji ne umire.

Ako si pročitao Ivanovo Evanđelje, sigurno si

Taj izvanredan Život koji već postoji i u tebi u punini će se očitovati u posljednji dan, kada ćes cijelim svojim bićem sudjelovati u budućem uskrsnuću.

"Ja sam uskrsnuće i život."

Svakako da Isus ovim riječima ne negira postojanje tjelesne smrti. Ali ona ne uključuje gubitak pravoga Života. Za tebe, kao i za sve, smrt će ostati jedinstveno, presnažno iskustvo kojega se možda bojiš. Ali ona više neće značiti besmisao jednog života, neće više biti absurd, promašaj života, tvoj svršetak. Smrt za tebe više stvarno neće biti smrt.

"Ja sam uskrsnuće i život."

A kad se u tebi rodio taj Život koji ne umire?

Na krštenju. Iako si bio u stanju osobe koja mora umrijeti, Krist ti je tada darovao besmrtni Život. Na krštenju si primio Duha Svetoga, a On je uskrsnuo Isusa.

Uvjet da primiš ovaj sakrament jest tvoja vjera, koju si izrazio preko svojih kumova. Isus je u događaju Lazarova uskrsnuća, govoreći Marti, pojasnio: "Tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će... Vjeruješ li ovo?"²

Vjerovanje je ovdje nešto vrlo ozbiljno, jako važno. Ono ne podrazumijeva samo prihvatanje

Život koji nema kraja

primjetio da je Isus rekao i sljedeće: "Kao što Otac ima Život u sebi tako je i Sinu dao da ima Život u sebi."¹

A budući da Isus ima Život, može ga darovati.

"Ja sam uskrsnuće i život."

I Marta vjeruje u uskrsnuće u posljednji dan: "Znam da će uskrsnuti u posljednji dan."

No, Isus joj svojom izvanrednom tvrdnjom - "Ja sam uskrsnuće i život" - daje razumjeti da ne treba čekati budućnost kako bi se nadali uskrsnuću mrtvih. Već sada, u sadašnjosti, on je za sve vjernike onaj božanski, neizrecivi, vječni Život koji nikada neće umrijeti.

Ako je Isus u njima, ako je u tebi, nećeš umrijeti. Taj Život u vjerniku iste je naravi kao i Uskrslji Isus, te je stoga sasvim drugačiji od stanja u kojem se čovjek nalazi.

istina koje je Isus navijestio, nego i prianjanje uz njih cijelim bićem.

Da bi imao taj život, trebaš reći svoje "da" Kristu. A to znači prihvati njegove riječi i njegove zapovijedi – živjeti ih. Isus je to potvrdio: "ako tko očuva moju riječ, neće vidjeti smrti dovjeka".³ A Isusov nauk sažet je u ljubavi.

Zato ne možeš ne biti sretan: u tebi je Život!

"Ja sam uskrsnuće i život."

U ovom vremenu kada se pripremamo za proslavu Uskrsa, pomognimo jedni drugima učiniti odlučujući zaokret, koji treba uvijek obnavljati, prema smrti našega "ja" da bi Krist, Uskrslji, već od sada živio u nama.

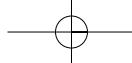
Riječ života, ožujak 1999., objavljena u Novom svijetu br 3-4/1999.

1 Usp. Iv 5, 26

2 Iv 11, 26

3 Iv 8, 51.

Chiara
Lubich

IZ ŽIVOTA

Pomoć u nevolji

Pitala sam se kako živjeti Riječ života "Bog će prebivati s njima: oni će biti narod njegov" (Otk 21, 3). U objašnjenju piše: "ako ljubimo jedni druge Bog ostaje među nama..."

Današnji tempo života, obaveze, posao, kuća, djeca, ne daju nam dovoljno vremena za ljubav. Zatvaramo se u sebe, u svoja četiri zida, vrijeme nam prolazi, nekvalitetno, s malo ljubavi koju jedva uspijemo naći za svoju obitelj. Zahvalna sam Isusu što mi je otvorio oči da ne živim u zabludi s ljubavlju koja je donedavno bila posesivna, površna i nepotpuna. Sada sam odlučila ispravno živjeti, ljubiti sve ljudе, pokazati drugima kako je lako reći "oprosti", da treba pomoći bratu u nevolji i truditi se u prihvaćanju Božje volje.

Moj posao je prilično stresan, imam na brizi 20 radnika, 4 voditelja, mijenjam direktoricu kada je odsutna, vodim administrativne, kadrovske i finansijske poslove... Velika odgovornost, a često sam između dvije vatre (interesa direktora i radnika). Ne želim biti autoritet, iako se od mene to traži. Želim biti prijatelj, osoba od povjerenja, na koju se može računati.

Okružena sam ljudima punim problema, koje sam uglavnom i sama prošla, pa ih sve razumijem. U ovom vremenu recesije neki su morali na neplaćeno, nekim plaća nije sjela, imaju problema s bankom, sa školanjem djece, podstanarstvom, plaćanjem režija, strepe pred otkazom, drugi imaju zdravstvene poteškoće. Često se pitam kako ih ljubiti, kako doprijeti do njih i reći im da će sve biti bolje i lakše budu li se pouzdali u Božju providnost.

Prošlog mjeseca bivši djelatnik poduzeća u kojem radim

upitao me znam li nekoga tko bi mu posudio novac za najnovnije potrebe. Kako danas uglavnom ljudi nemaju, a koji imaju ne usude se posuditi ljudima koje ne poznaju, nisam znala što bih. Nazvala sam jednu osobu, no ona reče da ne može. Pokušavam sa suprugom naći rješenje. On me podsjeća da sam od svoje plaće unaprijed posudila prijatelju za bolnicu, da je on posudio sestri da plate kredite, kako ne bi ostali bez auta ili kuće, da imamo dosta obaveza, režija, kredita, a osim

Narednog jutra ustajem, otvaram frižider s mišlu da moram barem malo pomoći osobi u potrebi. Uzimam vrećicu, stavljam jedno mlijeko, vrećicu juhe, imam par komada sosa u tetrapaku, mogu staviti jedan u vrećicu. Marmelade ima 2-3 tegle, jednu mogu staviti, imam i domaćeg graha, i to bih mogla dati. Moram još pod pauzom otići do banke, da vidim da li mogu podići barem nešto novca. Za početak ponijet ću nešto hrane. Na banci podižem 730 kn, a na povratku

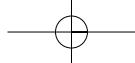
arhiv GN

toga sredinom veljače čeka nas tehnički pregled automobila. Zaključak je da ne možemo ništa. No ja sam nemirna i pitam se kako ne pomoći nekome kome je pomoći stvarno potrebna, možda gladuje... Što da radim? Sve isto ili slično sam i ja prošla, pa znam kako je to. Bilo je situacija kada nisam imala za kruh, kada sam ostala bez posla, a krenula u izgradnju kuće i digla kredit, kada sam se osjećala sama i napuštena. Sada shvaćam da sam sve to morala proći, kako bih imala razumijevanja i ljubavi za druge. "Što da učinim?", obraćam se Isusu.

Zovem Ivu da me čeka ispred kuće, jer se odmah moram vratiti na posao. Predajem mu moju skromnu pomoć, zagrlim ga i poljubim, zaželim svako dobro i odlazim. Njemu suze navru na oči. Za dvije minute stiže mi sms poruka: "Štovana prijateljice, riječ HVALA, nije dovoljna za vašu pomoći... zbog poklona sam plakao... neka Bog čuva vas i vašu obitelj."

Bila sam presretna! Isus je bio među nama, a ja sam uspjela mjesec siječanj živjeti po naputku Riječi života.

M. Ž.

AKTUALNO

Filipini u očekivanju odgovora

Maria Voce u zemlji još krhke demokracije, među narodom punim humanosti

Roberto Catalano

"**N**aš narod očajnički traži spasenje. Ali osnovna prepreka da je nađe je naš mentalitet, a ne nedostatak ljudi koji nam mogu i žele pomoći." Tim je riječima Billy Esposo, popularni kolumnist novina *The Philippines Star*, zaključio jedan uvodnik vezan za posjet predsjednice Fokolara Marije Voce.

Filipini su posljednjih desetljeća prešli od Marcosove diktature na mirnu revoluciju koju je donijela Cory Aquino, čelnica novopranađene demokracije. Posljedne godine bile su obilježene procesom nepovjerenja u institucije. Sadašnja predsjednica Arroyo pokazala se umjescnom i spremnom u upravljanju pravim osobama u pravim momentima i na pravom mjestu. Pokušala je promijeniti ustav da bi ostala na vlasti, no time je izgubila simpatije ljudi.

Maria Voce na kongresu filipinskog klera

Mora se priznati da je zemlja doživjela značajan korak naprijed, ali duboka proturječja ostaju: 80% bogatstava nalazi se u posjedu 5% stanovništva, a puno je onih koji sebi ne mogu dozvoliti više od jednog obroka dnevno. Tome se pridodaje zemljopisni položaj zemlje podložan čestim prirodnim katastrofama. Filipinsko gospodarstvo danas se održava prihodom od sedam milijuna stanovnika koji rade u inozemstvu ili u call centrima, a to su prihodi vezani uz situacije koje se mogu mijenjati u kratkom vremenu i koji stvaraju nemale društvene probleme, osobito obiteljima. A obijestan konzumerizam ruši tradicionalne vrijednosti.

Predsjednički izbori predviđeni za svibanj velika su nepoznanica. Na pogrebu Cory Aquino izbio je na scenu njezin sin Noy Noy, čisto lice koje može biti potencijalni alternativni kandidat sadašnjoj predsjednici Arroyo. No igra nije tako jednostavna i javnim mišljenjem je lako manipulirati.

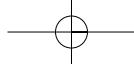
U takvom nimalo ružičastom kontekstu 54 godine djeluje

Pokret fokolara. Posjet Marije Voce bio je prigoda za neku vrstu obračuna. Ono što bez sumnje impresionira jest proširenost Pokreta ne samo u usko vjerskim sredinama, nego i u ekonomskoj, političkoj i u sferi medija.

Saznao sam za bezbrojna iskustva, i to sve grupna, što je znak ne samo osobnog izbora, nego i proširenog i pridobivenog mentaliteta. "Vidio sam kako se razvija prava revolucija u zatvorima kamo već četrdeset godina nosim ovaj evandeoski duh", priповijeda Rene, jedan od prvih mladih koji je upoznao Fokolare 1967. Lica već uokvirena u bijelu bradu, on danas priповijeda kako se svakoga mjeseca deseci zatvorenika sastaju da bi ispričali kako žive evandeoski duh. Kad izađu prihvaća ih zajednica Fokolara.

Teresa Ganzon sa suprugom i dvije kćeri podržava Bangko Kabayan, zemljoradnički bankarski institut koji sudjeluje u projektu ekonomije zajedništva, s 10 tisuća klijenata. 85% su žene iz siromašnih slojeva:

obdarene hrabrošcu i snalažljivošću uspjele su izboriti društveno dostojanstvo zahvaljujući programu mikro kredita banke. Ni najnovija kriza nije potkopalova povjerenje u Bangko Kabayan, koja je u suradnji s drugim bankovnim institutima dala odlučujući doprinos spašavanju industrije na području gdje djeluje.

To su samo dva ali rječita primjera stalnog prodiranja u društveno tkivo koje, kako ističe Esposo, svakako treba injekciju življenih, uvjerljivih i prijedloga koje je moguće oponašati.

Maria Voce sudjelovala je na II. nacionalnom susretu filipinskog klera u Svjetskom trgovackom centru u Manili na kojem se okupilo 5500 svećenika i 87 biskupa. Bila je pozvana dati svoje svjedočanstvo kao laikinja. Nadbiskup Manile kardinal Rosales vrlo je srdačno primio predsjednicu. Istaknuo

je kako je poziv Pokreta fokolara doprinos stvaranju zajednice koja, zahvaljujući konkretnom življenju zapovijedi uzajamne ljubavi, može reći da hoda sa Svecem među njima. U tom stalnom nastojanju svih postoji

isto tako konkretna mogućnost da "Crkva nadiže granice bogoslovnih građevina i u punom zajedništvu klera i laika postane bliža današnjem čovječanstvu, te da u zajedništvu odgovori na poziv evangelizacije svijeta". ■

(3) arhiv SIF

Pokret fokolara na Filipinima

Pet članova Pokreta fokolara iskrcalo se prvi put u Manilu 1966. godine, nakon avanturističkog putovanja i zaustavljanja u Pakistanu, Indiji, Myanmaru i u Tajlandu. Iako ih u zračnoj luci zbog nesporazuma nitko nije čekao, Pokret je već bio poznat, zahvaljujući pastoralnom radu nekoliko redovnika koji su duhovnost jedinstva upoznali u Europi, a potom su o njima govorili na filipinskom arhipelagu. Početni razvitak premašio je najoptimističnija očekivanja, zahvaljujući i blagoslovu kardinala Rufina Santosa koji je osobno zamolio Chiaru Lubich da otvori centar Pokreta u Manili.

Bila je to prva stalna prisutnost u Aziji. Odatle se narednih godina Pokret proširio u Hong Kong i u Koreju 1969., u Japan, Australiju, Tajvan, Pakistan sedamdesetih godina, u Indiju 1980. i u Tajland 1981.

Već u prvim tjednima fokolarini su bili pozvani u Tagaytay, gdje im je jedan bračni par darovao komad zemljišta. Kad su ga vidjeli, bili su oduševljeni. Ne samo da su prihvatali dar, nego su iskoristili trenutak da se prošeću oko jezera. Kad su se vratili u Manilu, dan kasnije su pročitali u novinama da je iste noći Taal vulkan eksplodirao.

No, Tagaytay je već postao stjacište. S vremenom se izgradio Centar Marijapoli i polagano, ali redovito počele su se graditi i druge manje zgrade za formaciju članova Pokreta. Za završetak Centra Marijapoli doprinijela je Chiara Lubich osobno dijelom iznosa koji je primila u Londonu od fondacije Templeton godine 1977.

Tijekom godina taj mali centar razvio se u pravi gradić svjedočanstva koji obuhvaća fokolare, centre za formaciju mladih, bogoslove, svećenike. Tamo je i nekoliko malih zanatskih poduzeća koja omogućuju stanovnicima da se samofinanciraju. Neke su se obitelji tamo preselile za stalno, a sada je gradić postao i turistička meta za stanovnike Manile.

U azijskom kontekstu Pokret u Filipinima ima dvije važne značajke, a to je dijalog među religijama i djelovanje na socijalnom području.

Pokret fokolara na Filipinima proširen je ne samo u usko vjerskim sredinama, nego i u ekonomskoj, političkoj i u sferi medija.

Na slikama: članovi Pokreta predstavljaju se predsjednicu i dopredsjedniku raznim točkama

OBLJETNICA

Na susretu u Splitu 14. 3. obilježeno je i trideset godina djelovanja Pokreta fokolara u južnoj Hrvatskoj

Povijest Pokreta fokolara u Hrvatskoj bilježimo od 1960. godine, kada je u Zagreb iz Rima došao prvi Chiarin sljedbenik Marko Tecilla. Upisao se na tečaj hrvatskog jezika te upoznao nekoliko studentica, među njima Jelenu Ivičić-Auroru koja će postati prva hrvatska fokolarina. Marko ubrzo biva upozoren da ga prati policija i vraća se u Italiju. No sjeme novoga života što ga je posijao ostalo je.

Marko je potom 1962. godine došao u Split, gdje je upoznao mladu arheologinju Sofiju Bulićić, čije svjedočanstvo donosimo u odvojenom tekstu.

Tih godina Katolička crkva u Hrvatskoj prolazi razdoblje progonstva, koje doživljava svoj vrhunac u mučeničkoj smrti kardinala Alojzija Stepinca.

Mladi splitski nadbiskup mons. Frane Franić dobiva dopuštenje komunističkih vlasti da izđe iz zemlje zbog liječenja od bolesti uzrokovane neprekidnim i iscrpljujućim progostvima. Nakon oporavka u Rimu počinje pisati desetogodišnji izvještaj o Splitsko makarskoj biskupiji: "Napisao sam 100 stranica izvještaja rukom na latinskom jeziku i trebalo je to prepisati. Upoznao sam tri

30 godina Pokreta fokolara *u južnoj Hrvatskoj*

Na molbu tadašnjeg splitskog nadbiskupa Franića, Chiara je 1980. godine u Split poslala fokolarine da prate život zajednice koja je već postojala

mladića, jedan je rekao da je inženjer, drugi da je liječnik, a treći obraćenik. 'A tko ste vi - upitali su - jeste li došli s one strane željezne zavjese?' Počeli su mi govoriti o Kristu, o Gospu. Upitao sam ih: 'A tko ste vi?' Nisam nikad, naime, čuo da ijedan svećenik tako govori. Rekli su mi da su fokolarini. Dotad nisam čuo za fokolarine. Pomogli su mi prepisati tih 100 stranica i za 2-3 dana smo završili. Odmah sam shvatio da je u tim mlađim ljudima Duh Sveti i da ja tu imam nešto naučiti. Pozvali su me u središte Pokreta i tamo sam sreo Chiara Lubich."

U listopadu 1967. veća skupina mlađih iz Šibenika, predvođena biskupom mons. Arnerićem i još nekoliko

svećenika odlazi na hodochašće u Rim. Vodiči su im bile fokolarine iz turističkog centra Incontri romani. Susret sa živim kršćanstvom dao je polet mlađim Šibenčanima.

Godine 1964. Florijan Škunca s otoka Paga odlazi u Ljubljano na studij arhitekture. Tamo se susreće s Pokretom i postaje prvi hrvatski fokolarin. Preko njega nekoliko osoba iz Zadra upoznaje Pokret, među njima i mladi svećenik Ivan Prenda, nedavno preminuli zadarski nadbiskup. Tih se godine mlađi u Zadru okupljaju i čitaju Riječ života, komentar rečenice iz evanđelja s prijedlogom kako je provesti u praksi. Razmjenjuju iskustva i osjećaju snagu žive zajednice.

Sedamdesetih godina fokola-

Đina
Perkov

Nadbiskup Franić
s fokolarinama
u Splitu

(3) arhiv NS

rini iz Ljubljane počinju dolaziti u Zadar, potom u Murter gdje je mladi župnik don Slavko Mikelin zaživio ideal jedinstva. Susreti počinju u Šibeniku, a onda i u Splitu.

Nadbiskup Franić počinje sudjelovati na susretima biskupa prijatelja Pokreta fokolara u Rimu, duboko ih proživljavači. Evo što nam je jednom prilikom rekao:

"U ljubavi iz koje niče jedinstvo, društvo treba očuvati svoje lice, svoj način slavljenja Boga, ali treba izgraditi jedinstvo u ljubavi; da jedni druge ne samo

toleriramo, nego da u drugome vidimo ono što je u njemu dobro. Jer u svakom čovjeku ima nešto dobro, pa možemo razgovarati s drugim vjerama, s ateistima, i ja sam to prakticirao, a uvek sačuvao svoje. Sve sam to naučio iz iskustva s vama."

Danas je zajednica Pokreta fokolara živa i razgranata u

Splitu, Zadru, Šibeniku, Kninu, Trogiru, Makarskoj, kao i u drugim gradovima i naseljima južne Hrvatske.

Prvi susreti

Svjedočanstvo Sofije Bulićić iz Splita

Nakon završenog studija arheologije, počela sam raditi u Splitu. Moja obitelj oduvijek je bila povezana s isusovcima, pa sam i ja odlazila k njima, pjevala u zboru, itd. Ljeti 1962. godine pater Martin Mihoković rekao je meni i Mariji Klein da je iz Rima došao prvi fokolarin Marko Tecilla i pričao mu o Pokretu fokolara, te da bi Marko želio upoznati nas. Mi smo se sutradan navečer s Markom odvezli izvan Splita, a on nam je u automobilu pričao o Pokretu, bojeći se da nas ne bi tko vido. Naš je susret završio pozivom u Rim, gdje bismo mogle više upoznati Pokret.

I danas se pitam kako to da je Bog izabrao baš mene, moju obitelj koja je bila označena kao kršćanska i kao hrvatska, koja je imala žrtava u ratu, a u to doba političke zatvorenike. I da ja, iz takve obitelji, odlazim među prvima u Rim na marijapoli... Tada nije lako bilo ni dobiti putovnicu. Ali mislila sam da meni kao arheologu nitko neće

postaviti pitanje zašto idem u Italiju. Sretna okolnost je bila i to što je Marija imala tetu u Trstu, pa smo se na putu prema Rimu zaustavile nekoliko dana kod nje. Išle smo vlakom preko Zagreba, pa kroz Sloveniju. Njena tetka je rekla da su se neki mladići zanimali jesmo li stigli. No, više se nisu javljali, pa nikako da se sretнемo s njima. Znale smo kada počinje Marijapoli u Rimu, pa smo se nakon nekoliko dana same uputile na kolodvor. Na peronu smo susrele te mladiće, koje nikad prije nismo vidjele. U Rimu nas je dočekao Marko, a nakon kratkog razgledavanja grada, smjestili su nas u Frascati i počeo je marijapoli. Tamo smo upoznale Jelenu Ivičić-Auroru i još jednu djevojku iz Šibenika. Jelena je bila studentica književnosti i rekla mi je da ostaje u Italiji. S nama je najviše bila Karla iz Bolzana, vrlo ljubazna i sve nas je to oduševilo.

Bio je to međunarodni marijapoli, trajao je tjedan dana, a naročito je puno bilo sudionika iz Brazil. Te djevojke su bile jako lijepе, temperamentne, imala sam dojam da su iz Dalmacije.

Osim Brazila bilo je ljudi iz

svih krajeva Italije, a iz istočne Europe samo nas dvije, Jelena i djevojka iz Šibenika.

Nakon Marijapoli, nas dvije smo otišle u Asiz, a potom smo se vratile u Split.

Pater nas je jedva dočekao. Bojao se da nam se nije što dogodilo, a on nas je poslao, praktično u nepoznato.

Nakon toga Marko je opet dolazio u Zagreb, jednom smo se tamo i sastali, pa smo išli na Mokrice na izlet. Sudjelovala sam i na nekoliko Marijapoli u Dolomitima. Tada je na susrete dolazila i sestra pape Ivana Dobrog, jednostavna žena, s nama vrlo bliska.

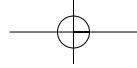
Marka više nisam srela do Chiarinog posjeta Hrvatskoj 1999.

Fokolar u Splitu otvorio se prije 30 godina, 1980., u jednom malom iznajmljenom stanu na Mejama. U njemu nije bilo prostora za susrete, pa su se tih godina održavali u mojoj dnevnom boravku, uviјek s određenom dozom opreza, da ne bismo bili zamićeni. I od tog malog nukleusa danas se u Splitu razvila velika zajednica.

Sofija Bulićić

*Godine 1962.
Marko Tecilla
došao je u Split,
gdje je upoznao
mladu
arheologinju
Sofiju Bulićić
(na slici). Ona je
iste godine s
prvom skupinom
djevojaka iz
Hrvatske
sudjelovala na
Marijapoliju u
Frascatiju kod
Rima (slika gore).*

DRUGA OBLJETNICA

Proslava Chiarinog života

Druga obljetnica preminuća Chiare Lubich obilježena u cijelom svijetu

**Neven
Novak**

Od preko 600 raznih inicijativa, među kojima su bile ekumenske, međuvjerske i kulturne manifestacije, te brojne svete mise, kratko ćemo se osvrnuti na dvije značajne kulturne manifestacije, održane jedna u Chiairnom rodnom Trentu, a druga u njezinom gradu Rimu, čija je počasna građanka postala prije deset godina.

Iz Trenta svijetu

Na sveučilištu u Trentu 26. i 27. veljače održan je skup o Chiari Lubich na kome su

građanima ponuđeni rezultati dugog istraživanja o njihovoj uglednoj sugrađanki. U njezinu rodom gradu još uvijek se mogu naći svjedoci početaka njezine životne pustolovine. Skup je imao naslov: "Chiara Lubich: iz Trenta svijetu - utjecaj jedne povijesti". Znanstveni odbor organizirao je bogati program u vidu promišljanja temeljenog na pravilima znanstvenog istraživanja, a u interdisciplinarnoj suradnji među raznim talijanskim i europskim fakultetima.

Organizatori su je ocijenili odvažnom inicijativom, pokrenutom s ciljem da se "analizira

trag karizmatične voditeljice Pokreta misli i akcije, proširenog u čitavom svijetu. Ne samo u poslijeratnoj povijesti duhovnosti, nego i u specifičnim sektorima suvremenog društva, u ekonomiji kao i u komunikacijama, u odgoju, u kulturi mira kao i u međuvjerskom dijalogu."

Lik Chiare koji je došao do izražaja iznenadio je bogatstvom sadržaja, misaonom čvrstoćom i novošću, mističnom dimenzijom povezanom s konkretnim djelovanjem, laičnošću i univerzalnošću poruke.

Od brojnih izlaganja donosimo sažetak misli sociologa Abruzzesea koji smatra da je potrebno iznova iščitavati Chiaru, ne samo kao učiteljicu duhovnosti, nego i u onome što ona ima reći kulturi: "Suvremenost njezine misli je u tome što je zamislila čovječanstvo temeljeno na radikalnoj ljubavi prema drugome, a to je snažno načelo koje se ponavlja kako u zapadnoj tako i u istočnoj duhovnosti: Lubich iščitava to načelo u suvremenom kontekstu. U njezinoj perspektivi priznavanje drugoga nije žrtvovanje sebe, puko poništavanje osobe. Naprotiv, to je najpotpuniji oblik ostvarenja samih sebe.

Glede sociološkog područja, za što sam nadležan, mislim da mogu reći da Chiara Lubich dotiče modernu potrebu afirmacije subjekta i, ako mi dopuštate izraz, smješta se u srce moderne utopije. Vodeći dijalog sa suvremenim subjektom, cilja na preobrazbu pozornosti prema samome sebi u pozornost prema drugima, utječući na onu istu želju ostvarenja samih sebe koja je u središtu suvremene kulture."

Život za jedinstvo

"Slava Rima sastojala se u tome što je ujedinio svijet, a simbol te slave bio je Julije Cezar. A gledajte za koga on sada radi..." Tim se riječima rabin Shevack našalio

Rimski trg Kapitol (Campidoglio) pred zgradom u kojoj je sjedište gradonačelnika i Rimskih općina, gdje je održan skup posvećen Chiari Lubich

Wikimedia

– okupljalo se dva sata prije početka skupa. Na kraju krajeva, uvek postoji nestrpljenje za slavlje: a i to što su izlaganja bila usredotočena na ono što je karizma Chiare Lubich ostavila više nego na sjećanje kao cilj samome sebi samo potvrđuje važnost "naroda" koji je ostao za ute-meljiteljicom Fokolara a koji nije manje živ bez njezine fizičke prisutnosti.

Riječ koja najbolje izražava ovaj dan je "hvala". Iako se nisu dogovorili, većina nazočnih su u zahvalnosti Chiari Lubich saže-to izrazili razlog zašto su tu. ■

*Prof. Salvatore
Abruzzese,
predsjednik
znanstvenog
odbora koji je
organizirao skup
u Trentu*

vidjevši kako je veliki kip Julija Cezara u rimskom Kapitolu postavljen ispod slike Gospe, kao da pokazuje hijerarhiju moći među njima. No bez obzira na dosjetke, na manifestaciji u povodu druge obljetnice smrti Chiare Lubich doista su se mogli uočiti brojni znakovi toga jedinstva.

Pogled na dvoranu to je potvrđivao. Među sakoinama i krvatama nazočnih ličnosti video se i turban pokojeg sikha. Iako, kako je rekao Schevack, "sada više ne vidim boje", onaj tko ih vidi mogao je primijetiti više nazočnih Afrikanaca i Azijaca. "Ja sam musliman, rabin koji je uza me je židov, a pretpostavljam da među vama ima i nekoliko kršćana...", ironizirao je imam Pasha. A tko je još bolje gledao, mogao je zapaziti i pokoje dijetje zaspalo u majčinom naručju, kao i dječake i djevojčice, mlade i starije. Mozaik naroda, religija i životnih dobi kakve dvorana Julija Cezara vjerojatno ne viđa često između jednog i drugog zasjedanja gradskog vijeća.

Kad se sve zbroji, između onih koji su uspjeli ući u dvoranu i onih koji su pratili događaj na velikim ekranima, u Kapitolu je bilo preko tisuću ljudi. Veselo mnoštvo – u gradu kakav je Rim, gdje točnost nije baš uobičajena

Chiara je u meni

Povodom obljetnice novinarka Radio Vatikana uputila je nekoliko pitanja predsjednici Mariji Voce

*Predsjednica
Pokreta fokolara
Maria Voce*

U čemu je aktualnost misli i života Chiare Lubich danas?

Chiarina karizma živi neovisno o njezinoj fizičkoj prisutnosti, pa smatramo da ne treba priređivati komemoracije, nego slaviti život koji nam je Chiara darovala i koji se nastavlja u dušama svih onih koji su je slijedili i koji je sada upoznaju, iako je nisu osobno vidjeli. Upoznaju je preko života osoba iz Pokreta koje se nalaze po čitavom svijetu i koje svjedoče vrijednost ove karizme, a to je karizma jedinstva, uzajamne ljubavi i izgradnje mostova među osobama, neovisno o svim razlikama, o svim udaljenostima, mentalitetima, životnoj dobi, kulturi i religiji.

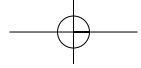
Koji je Vaš odnos s Chiaram, sada kada više fizički nije tu?

Imam dojam da je Chiara u meni. Ponekad joj se obraćam da bih razumjela kako bi ona nešto učinila i što bi odgovorila u određenoj situaciji. No mnogo puta mi se čini da je ne moram zvati niti je što pitati, snažniji je dojam da je ona u meni i da me vodi iznutra.

Daju li počasna građanstva posebnu vrijednost dimenziji grada? Chiara ih je primila mnogo...

Da. Želja da gradi jedinstvo u Chiari počinjala od bližnjih, dakle od najbližih, od njezine obitelji, ali poslije se malo po malo širila u koncentričnim krugovima i dostizala političku dimenziju. Zato je Chiari bilo dragoo kada je primala građanstva. Osjećala je da se s gradom koji joj je davao čast građanstva uspostavlja posebna veza, pa je i ona kao građanka nastojala nešto dati gradu, a mogla je darovati zalaganje, svoje i osoba iz Pokreta, da se u gradu uspostavljaju odnosi među svima, da se grade veze bratstva.

(Dnevnik Radio Vatikana od 14. ožujka 2010.)

SUSRETI

Križevci

odgovore na Ljubav.

U Splitu je obilježeno i trideset godina djelovanja Pokreta fokolara u južnoj Hrvatskoj. U ime nadbiskupa mons. Marina Barišića, misu je predvodio generalni vikar don Ivan Čubelić.

U Đakovu se nazočnima obratio đakovačko-osječki pomoći biskup Đuro Hranić, istaknuvši kako je "Bog u Crkvi podigao jednu karizmu, blažene uspomene Chiaru Lubich, koja je ponovno oživjela ono što je u svim kulturama i vremenima bio i ostao znak raspoznavanja kršćana – gledajte kako se ljube. Zato je dostoјno i pravedno da se prisjetimo druge obljetnice njezina preminuća, da se okupite i potvrdite ono što je vaše poslanje i vaša karizma", rekao je mons. Hranić.

Predsjednica Maria Voce za ovu je prigodu poslala svoju poruku sudionicima više od 600 manifestacija u čitavom svijetu, u kojoj među ostalim piše: "Iz dana u dan doživljavamo da nas Chiara nije ostavila, nego da i dalje djeluje, osobito kroz život naših zajednica, u svakom kutku svijeta, prosvjetljujući i obnavljajući današnje društvo.

Povjerovali smo u Ljubav

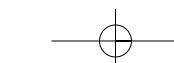
Prolećni otvoreni susreti bili su posvećeni sjećanju na Chiari Lubich i na njezinu baštinu koja živi u zajednicama Pokreta fokolara

Ljiljana
Čarija

Pod naslovom "Povjerovali smo u Ljubav" susreti su se 14. ožujka održali u Križevcima i u Splitu, a 21. ožujka u Pazinu i Đakovu. U središtu pozornosti bilo je otkriće Boga Ljubavi, nadahnjujuća iskra kojom je započeo Pokret fokolara. Za tim otkrićem slijedi odgovor: "I mi smo povjerovali u ljubav", na počecima Pokreta kao i danas. Ponudili su ga ljudi različitih naraštaja i poziva, u različitim sredinama, situacijama, radosnim i bolnim okolnostima, govoreći o nastojanjima da svoju svakodnevnicu žive prihvatajući sve ono što im se dogodi kao mogućnost da

Split

Kako bismo joj na najbolji način mogli izrazili našu zahvalnost?

Idimo naprijed zajedno, njezinim tragom, živeći ideal za koji je Chiara dala život – sveopće bratstvo."

U prigodi druge obljetnice preminuća Chiare Lubich Novi svijet je izdao knjižicu "Bog te ljubi neizmerno", s dijelovima pisama iz prvih vremena koje je ona upućivala raznim osobama.

da bismo živo svjedočili kako smo povjerovali u ljubav i shvatili da ljubiti prvenstveno znači "htjeti", a ne samo "osjećati".

U malene potočice naših života Bog je ulijevao ocean svoje ljubavi kako bi i sami mogli zagrabitи vodu života. Chiara nas je u ime Isusovo okupila kao i toliko puta prije, kao i onog prvog dana kada je povjerovala u ljubav i odlučila je živjeti.

Nizale su se slike video zapisa na zidu, a vremeplov Chiarinog života pričao je priču.

Kako povjerovati u ljubav kad se sve ruši, odiše mržnjom i boli, a snovi nestaju zamijenjeni stvarnošću rata i smrti?

Chiara je povjerovala u ono maleno svjetlo koje je iskrilo u očima pravednika, djece, ra-

Ovaj susret odisao je idealom jedinstva u izvršenje Isusove oporuke koju je cijeli život živjela: "Da svi budu jedno". Ljubila je križ kao simbol one nepresušne ljubavi Boga i čovjeka, spojenu vertikalom i horizontalom razuma i osjećaja.

Povjerovali smo u ljubav jer smo se otvorili Bogu u uvjere-

Anja Martinčević

Dakovo
(2) Bežet

Chiara nas je okupila

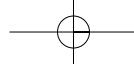
Prekrasan sunčan dan i topla zraka Chiarine prisutnosti okupili su nas u velikom broju

njenika. Povjerovala je u radosnu vijest evanđelja da smo ljubljena djeca Božja i poništila svaku drugu vijest koja bi zasjenila ljubav.

nju da obogaćujemo ovaj svijet postojanjem jednih za druge. To su pokazali i dokazali i svi oni koji su pred nazočnima svjedočili svoje živote, preobrazbe, padove i kušnje.

Riječju i slikom smo se prisjetili i svih onih koji su završili svoje zemaljsko hodočašće i preselili se u nebo, ali su svojom prisutnošću i postojanjem obogatili Djelo Marijino i ostavili trag među nama. Samo je tišina u nijemom dostojanstvu svjedočila neraskidivu povezanost svih nas sa onima koji su otišli.

To je živiljeno jedinstvo i veza ljubavi. To su Chiarini blagoslovni za još bezbroj susreta i njeni zagovori kod Presvetog za dijalog, sjećanja i ljubav. Treba samo zapamtiti i povjerovati: "Ljubav nije čudo, ali čini čuda".

POEZIJA

HVALA TI CHIARA

U užasu rata je niknuo Cvijet,
Cvijet Ljubavi, Mira, za Novi Svijet,
što rađa se uvijek u srcu što ljubi
i dobiva uvijek, kad čini se - gubi,

kad žrtvuješ sebe za brata svoga,
kad živiš i radiš, za Vječnoga Boga,
ti predala Njemu si čitavu sebe,
na Tvome Putu, mi slijedimo Tebe...

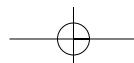
O HVALA TI CHIARA
ZA SVAKU RIJEČ,
ZA MISLI I DJELA,
ZA BOLJI SVIJET,
ZA SVAKI TVOJ OSMIJEH,
ŠTO DALA SI NAMA,
JER VJEĆNIM JE SVJETLOM,
RASPRSENA TAMA.
HVALA TI CHIARA,
SAD MOLI ZA NAS,
ZNAJ TVOJA SMO DJECA.
TI VODIŠ NAS,
KAD STIGNU NAS BOLI,
TUGA I TAMA,
S RASPETIM KRISTOM.
TI OSTANI S NAMA.

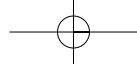
Tvoje nas Djelo povezuje sve
i spaja sve ljudе u Novi Svijet,
svijet Radosti, Nade u novo nam sutra,
s Vjerom u Boga i vedrija jutra.

Već nova se zora na pučini rađa,
znaj sigurna s Tobom je Petrova lađa,
Ti pogledaj s Neba na svu djecu svoju,
što bore se hrabro u vječnome boju...

O HVALA TI CHIARA...

Antun Matijaca

AKTUALNO

Nakon Haitija Čile. U noći između 26. i 27. veljače, snažno podrhtavanje tla magnitude 8,8 stupnjeva po Richteru osobito je pogodilo grad Concepción i obalu. Od zajednice Pokreta fokolara dolaze vijesti o razaranju, o izgubljenim prijateljima i rodbini, o velikoj боли. No, sve vijesti govore i o nikad izgubljenoj nadi, kao i o akcijama solidarnosti koja je krenula s više strana, dan nakon potresa. Nada i solidarnost tipične su oznake čileanskog naroda.

Ramiro i skupina prijatelja krenuli su iz glavnog grada Santiaga u posjet najviše stradalim članovima zajednice Pokreta. Putovali su noću s dva automobila puna najnužnijih namirnica, usprkos policijskom satu. Nakon dva dana putovanja (u normalnim uvjetima dovoljno je 6 sati) stigli su u Concepción, gdje ih je dočekala zajednica s velikom radošću jer su donijeli baš ono što im je trebalo. "Osjeća se duh obitelji, solidarnosti", pripovijeda Neldi, suodgovorna za Pokret u Čileu. "Zanimljivo je – piše Ramiro – kako je u ovoj bolnoj situaciji Isus tamo, prisutan u svakoj osobi, u svakoj obitelji koja trpi posljedice zemljotresa." Potom su stigli u Curicò i u Centar Marijapoli u Cunacou, 170 km južno od Santiaga.

Upravo za vrijeme potresa trajao je kongres za djevojčice, GEN. Bea Isola napisala je što se dogodilo:

"Tih smo dana bile na kongresu u Centru Marijapoli u Cunacou, koji smo mjesecima sanjale i pripremali. No nismo mogle ni zamisliti kakav će nam program Bog prirediti trećega dana. Snažna je u nama bila sigurnost u Božju ljubav. To je prvo čega smo se sjetile one noći, budući da je i moto kongresa bio: 'Budite hrabre! Bog vas ljubi neizmjerno!'

Nakon potresa plakat s tim

arhiv Caritas Internationalis

Raste bratstvo!

Vijesti od članova Pokreta fokolara u Čileu

natpisom jedini je ostao na zidu dvorane, znak koji će zauvijek ostati utisnut u našim dušama!

Zajedno smo proživiljavale sate užasa i neizvjesnosti za naše obitelji, za prijatelje, osobito za one u predjelima koje je potres najviše pogodio a o kojima nismo imale vijesti jer su veze bile prekinute satima, a s nekim i dva dana. Jedna od nas je saznala da joj je prijatelj poginuo, a druga za osobe koje su ostale pod ruševinama jedne diskoteke.

Potom smo posjetile malo naselje blizu Centra Marijapoli: prodavaonice su bile razrušene, ljudi su spavalni na otvorenom, bez vode i svjetla. Dale smo se na raspolaganje, pomagale časnim sestrama – i pod cijenu života – isprazniti župni stan. Bog nas je preobrazio. Ovih se dana e-mailovi i telefonski pozivi nastavljaju, s konkretnim iskustvima. U Čileu, gdje ljudi trpe

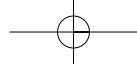
zbog društvenih neravnoteža, raste bratstvo! A to se primjećuje posvuda!"

Upravo to bratstvo daje svjetlo i odvažnost mnogima koji su puno izgubili, ako ne i sve. Iz grada Constitución – pogodjenog i tsunamijem – piše Gonazalo E., 21 godina, nakon susreta sa skupinom mladih koji su ga posjetili:

"U nekoliko sati provedenih s njima zaboravio sam sve ono što sam proživio ovoga tjedna. Vido sam ljudi koji traže pomoć, vido sam bol, vido sam bijes prirode koja me ostavila bez kuće u kojoj sam proživio 21 godinu s majkom i bakom. Danas više nemam ništa... Hvala Bogu, moja je obitelj živa. Osjećam bol jer su se prijatelji raspršili, a neki su i poginuli. Uspravljam glavu i nastavljam se boriti za svoju obitelj."

SIF - Služba informacija

Uz vijesti o razaranju, o izgubljenim prijateljima i rodbini, o velikoj boli, od zajednice Pokreta fokolara dolaze i vijesti o nikad izgubljenoj nadi, kao i o akcijama solidarnosti

SPORTMEET

Svi su aktivno sudjelovali i suradivali na teoretsko praktičnom seminaru koji je vodio profesor pedagogije igre i animacije, Austrijanac Alois Hechenberg

Edukacija socijalnih vještina kroz igru

U okviru projekta Sportmeet u Križevcima održan seminar kineziologa i sportskih djelatnika

Anna Lisa Gasparini

Organizatori su i ovoga puta bili međunarodna mreža sportskih djelatnika Pokreta fokolara-Sportmeet i Udruga kineziologa Križevci, a seminar je održan 10. ožujka u osnovnoj školi Ljudevita Modeca Križevci, pod pokroviteljstvom grada Križevaca i Koprivničko-križevačke županije.

Obilan snijeg nije zaustavio 47 sudionika među kojima su bili sportski prvaci kao što je Branko Zorko, profesori tjelesnog odgoja, nastavnici, odgojitelji u djeci vrtićima, suci, treneri, odgovorni za sportske centre u Križevcima, Koprivnici, Bjelovaru, Našicama, Zagrebu. Svi su aktivno sudjelovali i suradivali na teoretsko prak-

tičnom seminaru o igri, sportu i miru pod naslovom "Edukacija socijalnih vještina kroz igru", a vodio ga je Austrijanac Alois Hechenberg, profesor pedagogije igre i animacije na sveučilištu u Innsbrucku (Austrija), Bolzanu (Italija) i Luzernu (Švicarska), tvorac i promotor projekta Sports4Peace.

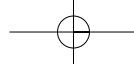
On je među ostalim rekao kako je sport kultura i život, teorija i praksa i zaželio da svi sudionici na kraju dana dobiju nove ideje i nove poticaje kako igru i sport proživljavati u cilju izgradnje mira i aktivnog građanstva.

Tako je i bilo. Stvorilo se posebno ozračje, radilo se uvijek timski, izgradili su se istinski i duboki odnosi među svima. "Nakon dugo godina sudjelovaо sam na tako dinamičnom i živahnom seminaru, gdje su svi bili građitelji", rekao je jedan profesor i košarkaški trener, a nastavnici tjelesnog odgoja i mnogi drugi: "Iznad svakog očekivanja!"

Prof. Hechenberg predstavio je projekt Sport4peace, čiji je cilj

odgoj za mir kroz igru i sport. U njemu se koristi kocka koja se može napuhati i na čijih je 6 stranica ispisano 6 pravila, ili, bolje reći, stavova za učenje u zajednici. To su jasne i izričite formulacije, kao npr. "Budi iskren sa sobom i s drugima", "Svakome pristupaj s poštovanjem", "Svi su važni" ili "Ne odustaj, čak ni kada je teško". "Ova smo pravila razvili u suradnji s mladima, a vrijede u sportu, igri, kao i u svakodnevnom životu u školi. Kocka i pedagoški materijal su prevedeni na sedam jezika pa su već, osim u Srednjoj Europi, dospjeli i u daleke zemlje, kao što su Indija, Libanon, Sudan, Brazil i Kanada. I kod vas u Križevcima se već kocka na veliko, i to u vrtiću Zraka sunca, u radionicu pod vodstvom olimpijca Branka Zorka", rekao je prof. Hechenberg.

"Shvatila sam da se primjenom pravila Sport4Peace u djeci i u mladima razvija pozitivna ličnost i konstruktivni društveni stavovi, kao što je to

"danas bilo kod mene", rekla je jedna profesorica.

"Svidjelo mi se što se pravili ma ne namjerava zaustaviti natičateljski duh, nego ona pozivaju da se da najbolje od sebe i da se prema drugome ponašamo s poštovanjem, bilo da je on protivnik ili član iz iste ekipe", primijetila je jedna učiteljica.

Profesor Hechenberg na kraju je napomenuo da se projekt Sport4peace pokazuje vrlo zanimljiv i učinkovit za individualni i društveni rast u raznolikim društvenim kontekstima, u Europi, među osobama svih dobi koje prakticiraju sportsku aktivnost, kao i u zemljama u razvoju, a u područjima juga Italije kao put odgoja za legalnost.

Sportmeet i pedagogija zajedništva na XVI. Pedagoškim danima

Dan kasnije, 11. ožujka, prof. Hechenberg sudjelovao je na plenarnom dijelu XVI. Pedagoških dana, na temu "Sportmeet, kako sportom i zajedništvom postati zdraviji".

U svojem izlaganju govorio je o trenutnoj situaciji kretanja i igre, tj. koju vrijednost imaju ove dvije kategorije u odgoju za cijelovitu ličnost djece i mladeži, o kretanju kao mogućnosti, o pedagoškom potencijalu igre, dajući na kraju nekoliko impulsa i poticaja za pozitivnu "kulturu igre i kretanja" u školi i odgoju općenito. "U središtu je uvijek čovjek sa svojim sposobnostima i potrebama. Pri tome ne treba zanemariti ulogu učitelja, odgajatelja i pedagoga", naglasio je prof. Hechenberg, pojasnivši: "Pozitivna dispozicija odgovornog pedagoga i učitelja je, pored kućnog odgoja, pretpostavka da djeca i mladi razviju pravilan stav prema igri i kretanju. Angažirani suradnici u škola ma i dječjim vrtićima trebaju za to odgovarajuće teoretsko i praktično znanje. Osim didaktičko-

metodičkog znanja, od učitelja i odgajatelja se zahtijevaju i komunikativne sposobnosti, sposobnost uživljavanja, jasnoća u davanju uputa i strpljenje. Pedagog uvijek treba djelovati kao uzor. On je u pravom smislu te riječi pedagog ako sam uživa u igri i pokretu."

Na kraju izlaganja spomenuo je i važnost pedagogije zajedništva i snage odnosa: "Smislena kultura igre i kretanja se razvija u klimi prihvaćanja svakog čovjeka, promatrajući ga kao vrijednog i podupirući pozitivno iskustvo učenja. Ako uspije suradnja i ako međusobni odnosi budu na radost, tada će se razviti živahno zajedništvo između učitelja, odgajatelja i učenika. Rad u paru, timski rad i međusobno uvažavanje i pomaganje te zajednički uspjeh, mogu postati duboko osobno iskustvo.

Igra i kretanje sa svojim raznovrsnim metodama predstavljaju veliko bogatstvo za odgojni rad. S druge strane, igra i kretanje se mogu promatrati kao individualne nadarenosti, koje se doduše potencijalno nalaze u svakom čovjeku, ali se moraju potaknuti i naučiti. U središtu uvijek stoji čovjek sa svojim sposobnostima i potrebama, a pravila i ciljevi učenja su u drugom planu. Korištenje

igara je svakako opravdano, a odgojna odgovornost velika.

Jedna konkretna inicijativa je pedagogija zajedništva proizšla iz duhovnosti Pokreta fokolara. Kategorije kao što su iskren dijalog, bratstvo, međusobno uvažavanje i poštovanje pri tome igraju veliku ulogu. Ovdje u Križevcima se taj oblik pedagogije koristi u dječjem vrtiću Zraka sunca i u nekim razredima Poljoprivredne škole. U suradnji s Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu nudi se studenima mogućnost dvogodišnje specijalizacije pedagogije zajedništva i Agazzi metode."

Popodne su slijedile dvije radionice na temu "Zajedništvo u pedagogiji-zdravlje međuljudskih odnosa".

Održane su i dvije teoretske i praktične prezentacije o značenju i porijeklu pedagogije zajedništva (A. Gasparini) i o primjeni prosocijalnog i altruističkog odgoja u dječjem vrtiću Zraka sunca (R. Bjeličić i V. Žuti). O iskustvu interdisciplinarnosti u gospodarstvenoj školi u Križevcima govorila je Vlatka Raguž, a o rješavanju sukoba Zdenko Horvat.

Radionice su završene pedagoško-didaktičkom igrom i porukom da se samo u zajedništvu može dostići cilj. ■

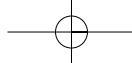

**Profesor Alois Hechenberg,
promotor projekta
Sports4Peace**

Sudionici seminara kineziologa i sportskih djelatnika održanog u okviru projekta Sportmeet u Križevcima

(2) arhiv NS

DUHOVNOST JEDINSTVA

Kad pogledam Rim takav kakav je, osjećam svoj Ideal tako dalekim kao što su daleka vremena kad su veliki sveci i mučenici vječnim svjetлом obasjavali čak i zidine spomenika koji, odolijevajući vremenu, još uvijek svjedoče o ljubavi koja je povezivala prve kršćane.

Danas njegovim ulicama vlada oštra suprotnost gadosti i ispraznosti svijeta, a u skrovitim zakuticima domova kraljuje gnjev i sve vrste grijeha i nemira.

Nazvala bih utopijom svoj Ideal kad se ne bih prisjetila Njega koji je poput mene gledao svijet – svijet koji ga je okruživao i činilo se da ga je na vrhuncu života pregazio, da ga je zlo pobijedilo.

Gledao je mnoštvo koje je ljubio kao samoga sebe, On, Bog, koji ga je stvorio i želio trajnom vezom jedinstva ujediniti sa sobom, djecu s Ocem i brata s bratom.

Spustio se da ponovno ujedini obitelj, da sve poveže u jedno.

No, unatoč njegovim vatrenim i istinitim riječi-

propast, noću je upirao pogled k nebu i molio nebo iznad sebe, i ono u sebi u kojem je živjelo Trostvo – istinski Bitak, sve stvoreno, dok je vani ulicama hodala prolazna bezvrijednost.

I ja tako činim kako se ne bih odijelila od Vječnoga, Nestvorenoga, ishodišta stvorenome, a samim time i života svega, kako bih mogla vjerovati u konačnu pobjedu Svjetla nad tamom.

Prolazim Rimom i ne želim ga gledati. Gledam svijet u sebi i čvrsto se hvatam bitka i svega onoga što je vrijedno. Potpuno se sjedinjujem s Trostvom koje počiva u mojoj duši, rasvjetljujući je vječnim svjetлом i ispunjavajući nebom napućenim svećima i andelima koji – nepodložni prostoru i vremenu, zajedno s Trojicom i povezani jedinstvenom ljubavlju – borave u mojem malom biću.

U doticaju s tim ognjem koji prožima čitavo moje biće, darovano mi od Boga, po sudioništvu postajem drugim Kristom, čovjekom-Bogom, a moja ljudskost miješa se s božanskim i moj pogled nije više ugašen. Kroz zjenicu – prazninu duše kroz koju

Uskrsnuće Rima

Nakon godišnjeg odmora 1949. godine, obilježenog snažnim mističnim iskustvom, Chiara Lubich se sa skupinom fokolarina vraća u svijet, gdje život teče ne znajući za božansko. Poistovjećujući se potpuno s Trostvom u sebi i gledajući na ljude očima Božjim, ona otkriva istu stvarnost u njihovoј nutrini i budi je. Tako se stvaraju mnoge žive stanice Mističnog Tijela Kristova u kojima, u svakoj pojedinoj i u svima, prebiva Trostvo. Donosimo Chiarin zapis.

**Chiara
Lubich**

ma koje su spaljivale gomile ispraznosti što guše vječno koje živi u čovjeku i hoda među ljudima, ljudi – mnogi ljudi – su, pokušavajući shvatiti, odbili shvatiti i prihvatići, pa su ostali ugašena pogleda jer im je duša bila mračna.

A sve samo zato što su stvorenii slobodni.

On, koji je s neba na zemlju sišao mogao ih je jednim pogledom uskrisiti. Ali morao im je – stvorenima na sliku Božju – ostaviti radost slobodnoga osvajanja neba. U igri je bila vječnost, a oni su mogli kroz čitavu vječnost živjeti kao djeca Božja i, kao Bog – po sudioništvu u svemoći – biti tvorci svoje sreće.

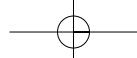
Gledao je svijet koji i ja gledam, ali nije sumnjao.

Gledajući, zdvojan i žalostan, kako sve hrli u

isijava svjetlo koje je ispunjava ako dopustim Bogu da živi u meni – promatram svijet i stvari, no ne gledam više ja, već Krist gleda iz mene i vidi slijepo koji bi trebali progledati, nijeme koji bi trebali progovoriti, sakate koji bi trebali prohodati. Slijepo za Božju nazočnost u sebi i izvan sebe. Nijeme za Riječ Božju koja ipak govori u njima, a koju bi oni životom mogli prenositi braći i buditi ih za istinu. Nepokretne bogalje, nesvesne Božje volje koja ih u dubini srca potiče na vječni pokret koji je vječna ljubav. A, prenoseći vatru, i sami bivamo njome zahvaćeni.

I tako, otvarajući oči, vidim čovječanstvo očima Boga koji sve vjeruje jer je Ljubav.

Gledam i otkrivam svoje svjetlo u drugima,

svoju istinsku stvarnost, svoje istinsko ja u drugima – možda je ono zbog stidljivosti bilo pokopano ili dobro zamaskirano – ali, pronalazeći samu sebe, ponovno se sjedinjujem sa sobom i uskršavam – kao Ljubav koja je Život – u bratu.

Uskrisujem kao Isus, drugi Krist, drugi čovjek-Bog, očitovanje Očeve dobrote ovdje na zemlji, Božje oko nad čovječanstvom. Tako nastavljam Krista u sebi po bratu, tvoreći živu i cjelovitu stanicu mističnoga tijela Kristova, živu stanicu, ognjište Božje ljubavi koje čuva Oganj kako bismo ga, zajedno sa svjetлом, mogli posredovati svijetu.

Samo Bog od dvoje čini jedno, a treći je odnos među njima: Isus među njima.

Tako ljubav kruži i, dakako – prema zakonu

lom: očitim znakom da on u njima kraljuje.

A vatra, uništavateljica svega, u službi vječne ljubavi poput bljeska bi se proširila Rimom i uskrisila kršćane te ovo, zbog bezboštva hladno, doba pretvorila u doba Vatre, u Božje doba.

No, kako bismo probudili malo kršćanstva i bili odjek nekadašnje slave, potrebno je odvažno ne pribjegavati drugim sredstvima, niti ih ne postavljati u drugi plan.

Bog se ponovno mora roditi i živjeti u nama, mora se, poput mlaza žive vode, izlivavati na druge i uskrisivati mrtve.

Mora po ljubavi živjeti među nama, a za ljubav nije potrebna buka, za ljubav je potrebna naša smrt, smrt je tišina i život u Bogu, a Bog je tišina koja govori.

Tako se sve korjenito mijenja: politika i umjetnost, učenje i vjera, privatni život i zabava. Sve.

Bog u nama nije poput raspela koje kao amajlija visi na zidu učionice. On je živ u nama – ako mu dopustimo da živi – zakonodavac svakoga ljudskog i božanskog zakona, sve je njegovo djelo. On iz dubine duše svime upravlja, vječni je Učitelj – uči nas što je vječno, a što prolažno i svemu daje vrijednost.

No, to razumije samo onaj tko, živeći

u drugome, dopusti da On živi u njemu, jer život je ljubav i, ako ne kruži, ne živi.

Isus mora uskrsnuti u vječnom Gradu i treba mu omogućiti da živi posvuda. On je Život – punina života. Nije samo vjerska stvarnost... Njegovo izbacivanje iz cjelokupna čovjekovog života hereza je današnjega vremena, svodenje čovjeka na nešto što ga je nedostojno, protjerivanje Boga Oca daleko od djece.

On je Čovjek, savršen čovjek koji u sebi sadrži sve ljude i svaku istinu, poticaj koji oni moraju osjetiti kako bi se uzdignuli do zaslужenih visina, do svojega mjesta.

Onaj tko pronađe tog Čovjeka pronalazi rješenje svakoga problema, ljudskoga i božanskoga. Dostatno ga je ljubiti.

Wikipedia

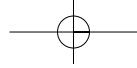
zajedništva koji sadrži – poput plamene rijeke sa sobom odnosi sve što jedan i drugi posjeduju kako bi duhovna i materijalna dobra postala zajedničkima.

To je djelotvorno i vanjsko svjedočanstvo sjednujuće ljubavi, prave ljubavi, ljubavi Presvetoga Trojstva.

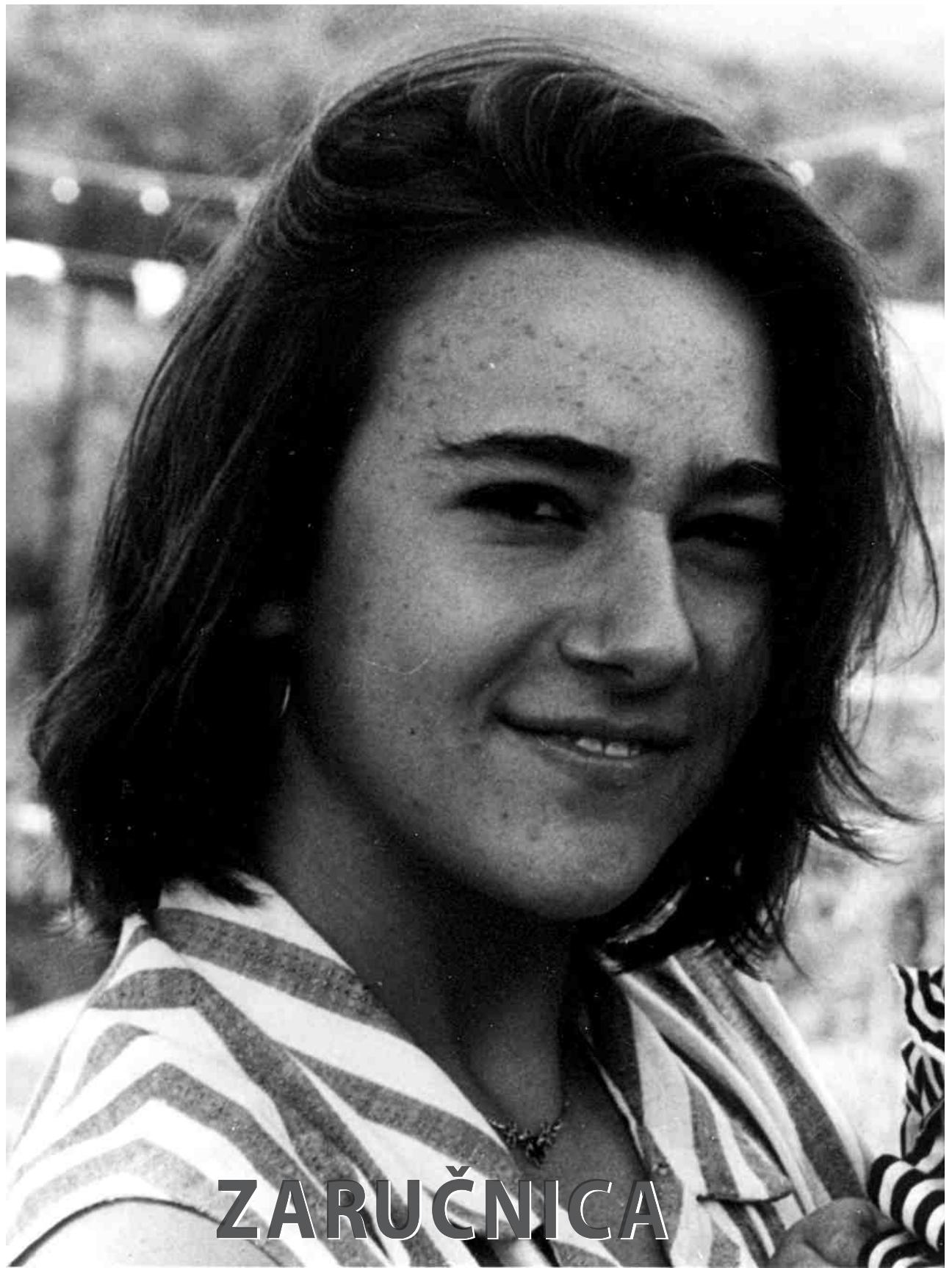
Tada Isus istinski počinje živjeti u obojici, u svakome posebno i među njima.

On, čovjek-Bog, na bezbroj načina isprepleteno ljudsko s božanskim, u službi vječnoga cilja: Boga i njegova kraljevstva – vladara nad vladarima – dželiteљa svakoga dobra svojoj djeci bez razlike, kao Otac.

Kad bih dopustila Bogu da živi u meni i da ljubišama sebe u braći, mislim da bi se otkrio mnogima i mnoge bi se oči rasvijetlile njegovim svjet-

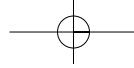

NA PUTU SVETOSTI

ZARUČNICA

Michele
Zanzucchi

Donosimo ulomak iz knjige o Chiari Luce, prvoj osobi iz Pokreta fokolara koja će uskoro biti proglašena blaženom¹

Ljeto 1988. bližilo se kraju i uskoro je trebala započeti nastava. Završavalo je razdoblje dugih šetnji s prijateljima, večeri provedenih u raspravama, opuštajuće vrijeme praznika. Chiara je igrala tenis kad je osjetila jaku bol u ramenu. Nije obraćala pozornost na to i ništa nije govorila roditeljima, kao ni prijateljima. No bol se ponavljala, svaki put sve jača, tako da za vrijeme jednog meča nije više uspjela držati reket u ruci. Liječnici su najprije govorili o slomljenom rebru i propisali joj bolne infiltracije, ali ponavljanje bolova navelo ih je na detaljnije pretrage.

Chiaru je to pomalo uznemirilo, ali nastavila je uobičajeni život. Tako je jednog popodneva htjela otići na susret *gen* u Genovu, ali bol i temperatura nisu popuštali. Kasnije će ispričati: "Vlak je kretao u 14.12 i kako sam imala još malo vremena, zaspala sam. Probudilo me zvono. Na vratima nije bilo nikoga, kao ni na portafonu. Pogledala sam na sat i shvatila: 'Isuse, pa ti me zoveš, želiš da dođem k tebi. Moram na vlak.' Brzo sam trčala, jer sam imala samo 7 minuta. Strašno me boljelo, ali kao da sam dobila krila: 'Moram uspjeti, Isus me zove.' Sva znojna sjela sam u vlak: 'Uspjela sam.'"

Dijagnoza je stigla ubrzo nakon toga: sarkom kostiju s metastazama, jedan od najne-

milosrdnijih i najbolnjih tumora. Chiari nije odmah rečeno o kakvoj se teškoj bolesti radi, iako joj nisu skrivali njezinu ozbiljnost. Primila je vijest ne klonuvši. Započeo je dugi, beskrajan niz pretraga, iščekivanja, potom poboljšanja, ponovnih padova, boravaka u bolnici. Neprestane prilike da živi sadašnji trenutak. Pripovijeda tata Ruggero: "U bolnici u Pietra Liguri, usprkos bolovima i temperaturi, nije mirno sjedila. Brinula je za depresivnu djevojku u sobi do njezine. Pratila ju je posvuda: na duge šetnje po hodnicima, iako se sama trebala odmarati. Kada smo je upozoravali neka bude oprezna, rekla je: "Za spavanje ču imati vremena kasnije".

Prikupljena svjedočanstva ne ostavljaju sumnje: Chiara se poslušno suočila s tom kušnjom, moglo bi se čak reći "osmijehom na licu". Podvrgla se dugim terapijama, ponovno na par dana išla u školu, napisala poneko pismo, cijele tjedne provela u postelji... Kaže Chicca Coriasco: "Često smo se dopisivale. Već sam neko vrijeme među redcima naslućivala da ima neke smetnje, osjećale su se poteškoće. Zamjećivala je da život postaje teži i u odnosima s drugima. Željela je biti 100% autentična, željela se potpuno darivati... Mislim da se bez toga uvoda ne bi shvatila njezina reakcija na navještaj bolesti."

Zaručnik je blizu

Došlo je vrijeme za prvi operativni zahvat, nakon čega je uslijedila duga kemoterapija, no ona se trudila da nikoga ne opterećuje. U svezi s time njezina majka Maria Teresa priča o presudnom, izvanrednom

trenutku Chiarina života: "Već je neko vrijeme shvaćala da je loše krenulo i da ima pravi rak. Pa ipak se nadala da će ozdraviti. Nekoliko dana nakon operacije, izravno je upitala liječnika za dijagnozu. Tako je čula istinu, kao i to da će zbog kemoterapije izgubiti kosu. Možda joj je upravo taj detalj dao naslutiti teško stanje. Naime, do kose joj je bilo stalo. Bili smo u Torinu, kod prijatelja, jer je operacija bila u bolnici *Regina Margherita*. I sada je vidim kako dolazi u vrt zamotana u svoj zeleni kaput. Kao da je odsutna, približila se čvrstog pogleda i ušla u kuću. Upitala sam je kako je bilo. A ona: 'Sada ne, nemoj sada govoriti'. Zatvorenh se očiju bacila na krevet. Ostala je tako dvadeset i pet minuta. Imala sam osjećaj da umirem, no jedini način da budem uz nju bila je šutnja, trpjeti s njom. Bila je to bitka. Onda se okrenula i uz osmijeh mi rekla: 'Sada može.' Gotovo je. Ponovno je rekla svoj 'da'. I više se nije okretala natrag."

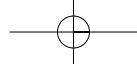
(Samo je jednom zapitala čemu ta bol. Nakon prve operacije, uzviknula je: "Zašto, Isuse?" No, nakon par trenutaka nastavila je: "Ako to želiš ti, Isuse, želim i ja.")

Chiara je napisala Chiari Lubich: "Isus mi je poslao ovu bolest u pravom trenutku, poslao mi je, da Ga ponovno pronađem". Onaj osmijeh, njoj tako svojstven, nije je napustio ni u prvim mjesecima bolesti, zablistao joj je na licu još sjajnije. Chiara je već znala kamo ide.

Pitao se filozof agnostik Emile Cioran: "Je li itko ikada video radosnog sveca?" Chiara je bila takva.

¹ M. Zanzucchi, Ja imam sve, Novi svijet 2004., str 31-33; 35-36.

Svečani obred beatifikacije Chiare Luce Badano bit će u subotu 25. rujna u 16 sati u svetištu Gospe od božanske ljubavi (Rim – Castel di Leva), a predvodit će ga prefekt Kongregacije za kauze svetaca, mons. Angelo Amato. U dvorani "Pavao VI." u 20.30 mladi će animirati svečani susret. U nedjelju 26. rujna u 10.30 u Bazilici sv. Pavla izvan zidina misu zahvalnicu predvodit će državni tajnik, kardinal Tarcisio Bertone.

SVJEDOČANSTVO

Radosni susreti

Svakodnevni izazovi ravnateljice osnovne škole u Žrnovnici pokraj Splita

Matija Šitum

*Matija Šitum,
ravnateljica
osnovne škole
u Žrnovnici*

Moj prvi susret s Pokretom fokolara dogodio se u Bohinju, u Sloveniji 1996. na marijapoliju, višednevnom susretu koji je istodobno bio i zajednički odmor. Još smo svi bili pod dojmom rata, a tamo su bili ljudi različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti. Kad smo došli, ljudi su nam prilazili i pozdravljali nas. Odmah sam osjetila da tu pripadam, da sam i ja kamenčić u tom skladnom šarenom mozaiku.

Oduševljavalo me zajedništvo, priroda, sve što se tamo zbivalo: od zajedničkih obroka, programa u dvorani, šetnje, do sv. mise – sve je imalo poseban značaj. Kad se danas sjetim toga, ponovno osjetim onu istu radost. Svi su se tako osjećali, a radost se prelijevala među nama.

Susret s Pokretom dao mi je odgovore na mnoga pitanja. Dobila sam nove spoznaje, mogla sam se mijenjati, prih-

vaćati sve ljude, jer osjetila sam da su mi svi isti.

Profesorica sam likovnih umjetnosti i mislila sam da će cijeli život predavati likovni. To mi se svidalo i u tome sam se osjećala ostvarenom. No iznenađeno sam se našla na mjestu ravnateljice, a za to sam bila potpuno nespremna.

Na susretima sam dobivala snagu da se suočim s raznim izazovima. To su primjećivali i djelatnici, pa mi je tajnica znala reći: "Kad dođeš s onih vaših susreta, sva se preobraziš!"

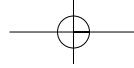
Za svoj uzor uzela sam Chiaru Lubich, ženu koja je činila čuda, koja je mijenjala svijet oko sebe. Osjećala sam da i ja trebam nositi taj duh u svoju radnu sredinu, među kolege, učenike i

roditelje. Lako sam komunicirala s roditeljima druge vjeroispovijesti, a imala sam i veliku želju te ideje prenijeti učenicima u školi.

Počeli smo se uključivati u različite projekte, a da to nismo zahtijevali, tako na primjer skupljanje potpisa za mir u svijetu koje su Djeca za jedinstvo Pokreta fokolara odnijela u sjedište Ujedinjenih naroda; ostvarili smo bratimljenje s jednom školom u Anconi, naša se

škola uključila u svjetski projekt „Run4unity“ – utrku za jedinstvo u koju smo uključili i triatlonski klub.

U svjetsku mrežu projekta Mir - "Rete progetto Pace" uključili smo se 2006. godine i od tada smo aktivni sudionici. Svake godine domaćini smo učenicima, učiteljima i ravnateljima na humanitarnom putovanju za Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Rumunjsku, Grčku... Sve čvršća je mreža odgoja djece za humanost, solidarnost, kulturu uvažavanja. Prošle godine imenovana sam koordinatoricom hrvatske mreže „Rete Croazia“ koja ima za cilj raditi na uključivanju hrvatskih škola, institucija i pojedinaca u taj projekt.

Prošle godine sudjelovali smo i na dvadesetoj obljetnici integracijskog tjedna u Austriji. Naši učenici dobili su dva pobjednička pehara i puno priznanja za ponašanje, za osjetljivost i pomaganje djeci s invaliditetom te djeci iz različitih dijelova Europe.

Sudjelujemo i u projektu "Škole za Afriku", na način da svaki razred ima svoju kasicu u koju djeca povremeno ubacuju novac. Time ih učimo solidarnosti. Već dvije godine, preko udruge Zdenac, novčanim prilogom od 120 eura školujemo dječaka Carlosa Gabriela iz Ekvadora, u sklopu projekta Zdenac znanja.

Prošle godine rodila nam se ideja o preventivnom programu za prevladavanje antagonizama navijačkih skupina Hajduka i Dinama. Naš projekt odobrilo je zagrebačko poglavarstvo i dodijelilo nam zagrebačku osnovnu školu Voltino da se uključi u projekt. Taj radosni susret dogodio se u predbožićno vrijeme i pozitivno je djelovao na učitelje i na učenike, mogu reći iznad svakog očekivanja. Prvi korak nazvali smo "Dica Splita djeci Zagreba". Tom prigodom imenovali smo dva ambasadora mira i to glumca Roberta Kurbaša i opernu pjevačicu Barbaru Othman. Oduševljeno me njihovo oduševljenje projektom, a bili su radosni što su mogli promovirati majice s otisnutim grbovima Dinama i Hajduka.

Dana 21. ožujka idemo u Veneciju po plaketu "La scuola educa alla pace" – škola odgaja za mir.

Sve ove aktivnosti zahtijevaju dosta energije i mojeg osobnog angažmana, a ja sam se predavala ne štedeći se, pomalo i uživajući u tolikim događanjima. Tako sam vjerojatno malo i pretjerala, pa mi se prošle godine u rujnu dogodilo nešto što nisam pred-

vidjela. Reagiralo je moje zdravlje, i to upravo na radnom mjesetu. Dijagnoza je bila vrlo ozbiljna: moždani udar. Hitno sam bila prebačena u KBC Split. I dok sam bespomoćno ležala, dijelom tijela oduzeta, bila sam mirna. Nisam se bojala jer sam znala da me Bog ne napušta, čak ni za djecu nisam brinula. Sve sam doživljavala nekako posebno, svečano, uvjerenja da je i ta bolest dio Njegovog plana nade mnem. Liječnici su se borili za moj život, a u liječenju su primjenili trombolizu (razbijanje tromba intravenoznim putem), koja je na sreću uspjela. U međuvremenu se cijeli neurološki odjel, kao i cijeli grad angažirao s preporukama, naravno i svi iz Pokreta, sva rodbina i prijatelji s molitvama. Treći sam dan bila

voljavali su mi predano radeći na radnim mjestima, kako se ja ne bih zabrinjavala.

Počela sam se oporavljati i malo po malo opet sam bila u pokretu. Slijedio je oporavak u Krapinskim toplicama. Kako je vrijeme odmicalo, sve više sam u duši osjećala zahvalnost Bogu i za tu bolest. U njoj sam još snažnije doživjela Njegovu prisutnost: preko raznih osoba, brige obitelji i prijatelja. Jedan doktor je rekao da je bio nazočan čudu molitve jer su za mene molili, mogu reći u cijeloj Europi.

Danas sam opet u školi, suočena sa svim izazovima svakodnevice, s jednim životnim iskustvom više. Ponekad se upitam otkud toliko aktivnosti i zašto mi se sve to događa. Većinu toga nisam predviđela,

Prvi korak preventivnog programa za prevladavanje antagonizama navijačkih skupina Hajduka i Dinama nazvali smo "Dica Splita djeci Zagreba". Imenovali smo dva ambasadora mira, i to glumca Roberta Kurbaša i opernu pjevačicu Barbaru Othman.

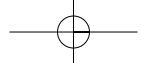

(3) privatni arhiv

prebačena u VIP apartman. Liječnici su govorili da je to čudo Božje. I sam dekan Medicinskog fakulteta došao mi je čestitati, kao da sam ja zasluzna za to.

Po pričanju kolega, i u školi je vladalo posebno ozračje. Udo-

a projekti su došli uglavnom preko Pokreta fokolara. Osjećam da me Netko drugi vodi i potiče, a ja ne mogu a da ne odgovorim na Njegovu ljubav koja me uvijek iznenadi. ■

SLIKOM I RIJEČJU

"Napisat ću Mir na tvojim krilima, i ti ćeš odletjeti diljem svijeta."

Sadako Sasaki

"Na kraju života
ponijet ćemo sa sobom samo ljubav.
Sve ostalo ne vrijedi."

Chiara Lubich

Priroda glazbe

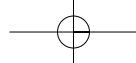
slike
**Lucija
Potočnik**

"Na zemlji nema bezizlazne situacije.
Kada Bog zatvori vrata - tada otvorи prozor."
Jan Twardowski

"Pogledaj oko sebe:
sve na svijetu prolazi;
svaki dan ima svoju večer,
i začas je tu svaka večer;
svaki život ima svoj zalazak,
i začas je tu
zalazak tvoga života!"

Chiara Lubich

"Glazba je vjerna pratilica svakoga veselja."
Josip Eugen Tomic

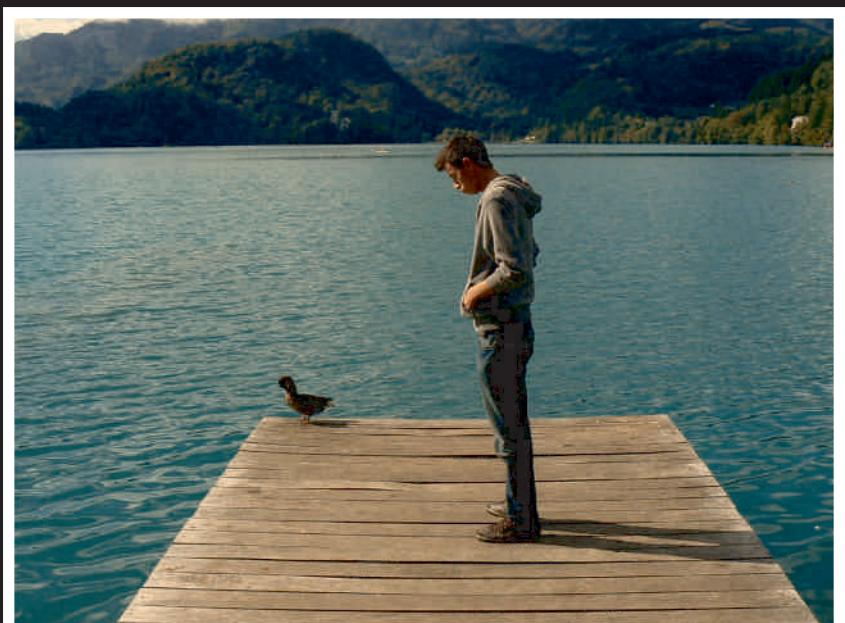
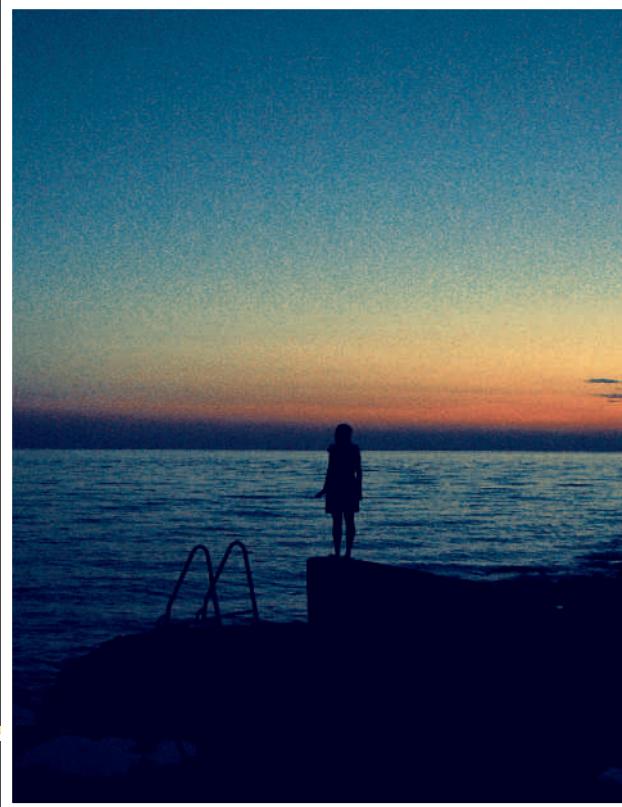

Juejia

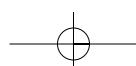
"Kroz glazbu dolazimo bliže Gospodinu
nego kroz vjerojatno ijednu drugu stvar
osim molitve."

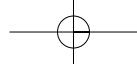
J. Reuben Clark

"U ovom životu, odlučuješ o svojoj vječnosti!"
Soren Kierkegaard

"Prijateljstvo je tajanstveni osjećaj
koliko i ljubav"
Jean Dutourd

INTERVJU

"Ja nisam astronom nego edukator, profesor", kaže voditelj Višnjanske zvjezdarnice Korado Korlević (na slici)

Stalno prisutan u znanstvenim emisija na javnim mrežama, Korado Korlević na zanimljiv i svojstven način pristupa svemu što ga okružuje i sa čime stupa u kontakt.

Tko je, zapravo, Korado Korlević i koje je vaše zvanje?

Ja nisam astronom nego edukator, profesor. Ušao sam u posao edukacije jer sam shvatio da djeci treba pružiti šansu u životu. S nekoliko kolega iz Višnjana započeli smo s programom "Motivacija učenika ka postignuću" i to je preraslo u astronomsko društvo (1976. godine), a nakon toga u sve motivacijske programe koji se danas održavaju. Društvo se šir-

Rino Grupuzzo / Wikipedia

Uspjeh pojedinca je uspjeh zajednice

Znanstvenik, profesor, voditelj raznih projekata i inicijativa, u javnosti je najpoznatiji kao voditelj Višnjanske zvjezdarnice.

**Sanja
Mališa**

ilo iz Višnjana na Istru, zatim bivšu Jugoslaviju. Sada su to sve međunarodni programi. Na pritisak kolega iz svijeta, 2003. godine otvaramo vrata svima, iako, nažalost, imamo limite na broj učenika.

U počecima smo radili sa srednjoškolcima, jer je bilo jednostavnije. Sada smo spustili granicu na 9 godina. Učenici dolaze i uče znanstvenu metodu. To znači, uče kako donositi odluke i na koji način provoditi istraživanja. Sa 15-tak godina, oni shvaćaju što je istraživanje, postaju "znanstvenici" i kao istraživači aktivno se uključuju u projekte.

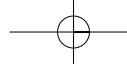
Kako se može prijaviti u ove programe?

Prijavljaju se isključivo preko interneta. Ne možemo primiti sve koji bi željeli doći jer nemamo kapacitete. Sama zamisao je da programi idu tijekom cijele godine, ali ne uspijevamo zbog materijalnih (ne)mogućnosti. Trenutno prolazi oko 150 učenika godišnje kroz programe, a potrebe su i 10 puta više. Glavni posao koji sad radimo je omogućiti da svi, pa makar na tjedan dana budu prihvaćeni, uključeni.

Programi koji su trenutno u tijeku?

Jedan od njih je promatranje i analiza malih tijela sunčevih sustava ili meteora. Promatrački punktovi se šire tako da učenik koji prođe program dobije kameru i instalira ju na svoju kuću. Sa svojim podacima, preko interneta, ostaje u kontaktu i sudjeluje u Hrvatskoj meteorskoj mreži i nakon što oda iz Višnjana.

Jedan od programa je i program vezan za biologiju koji se provodi u školi u Novigradu. Očuvanje močvare. Ušće rijeke Mirne u more nismo percipirali kao posebno važno, ali ta slana močvara je nešto posebno. Mi smo (naša civilizacija) napravili

čudo u uništavanju močvara. Ptice nemaju više gdje zimovati, pa čak i odmoriti se na putu prema Africi. Sada imamo bare, nemamo močvare. Pokušavamo sa gradom Novigradom, školom i Natura histrikom, koji su napravili studiju, zaštititi to područje. Napravili smo osmatračnicu i sada učenici prate što se događa.

Jesu li danas učenici motivirani?

Djeca su djeca. Oni su motivirani u tolikoj mjeri koliko smo mi zainteresirani motivirati ih. Ako promatramo odrasle, njihov rad i ponašanje vidimo da nemaju više vremena baviti se s djecom. Treba postaviti pitanje jesu li roditelji motivirani za rad s djecom i odgovor je: sve manje.

Djeca nekada i danas?

Naravno da su drugačija, jer se promijenilo društvo, obitelj i sustav vrijednosti. Došlo je do promjene, netko će čak reći da je došlo do kolapsa sustava vrijednosti. Tu vidim veliku grešku u medijima, državi i na ono na čemu se daje naglasak, a to je danas novac. Potrebno je na prvo mjesto stavljati i isticati pozitivne vrijednosti.

Što možemo napraviti mi kao društvo, pojedinci kako bismo tu mladu generaciju usmjerili?

Možemo napraviti sve. Mi smo ti koji sve to radimo. Kao pojedinci inzistirati na dubljem shvaćanju svega, na isticanju pozitivnih i pravih vrijednosti.

Kao društvo, svojim neposrednim angažmanom u lokalnim zajednicama. Pitanje je, kako se sve to gleda i kako se to vrednuje. Ali, bez obzira na vrednovanje, mi moramo odraditi naš dio posla. Ako netko pokaže svojim pozitivnom primjerom, uvijek se nađe netko tko da ruku sa strane. Imamo krvu sliku da je ovo

društvo loše, društvo je bolje nego što se prikazuje. Ima puno pozitivnih pojedinaca.

Tehnika danas, spaja li nas ili razdvaja?

Nama starijima je bila jedna vrsta kulturološkog šoka kada smo odjednom uspjeli doći do svih informacija. Današnja djeca su rođena s time. Ta lakoća s kojom oni rade je nešto nepojmljivo nama odraslima. Naš zadatak je naučiti ih da te silne činjenice mogu sustavno povezivati. Odgoj u školama je takav da se djecu shvaća kao police koje se trpa sa silnim informacijama. Tu ne mislim samo na naše školstvo. Nije bitna količina, nego kako je

moralna. Uvijek su se pronašli pojedinci koji su donirali novac, vrijeme, volonterstvo...

Samo održavanje programa toga tipa, rast, interes učenika, to je ono što nas tjera dalje.

Svi mi koji smo edukatori, kojima je to osim strasti i posao, moramo to ostaviti u naslijede sljedeće generaciji. Upravo radimo i širimo cijeli niz projekata koje bi trebali naslijediti mladi naraštaji. Treba podići na razinu svjetskog. Hrvatska je samo komadić svijeta i naši programi ništa nisu bolji ni lošiji od bilo kojeg u svijetu.

Što je to što vas motivira da ustrajete, čak i tada kada nailazite na prepreke?

Sanja Malija

polica složena. Uzaludno je samo znanje, ako nema sinteze toga znanja. Trebalo bi izbaciti sve nepotrebne činjenice, a bitne su veze koje spajaju činjenice. To je posao škole, roditelja. To je težak prijelazni period koji će potrajati.

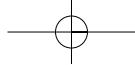
Kako vaš rad prihvataju ljudi oko vas?

Programi postoje i progurali su se kroz rat, kaos poraća, krize

To je odluka koja se mora napraviti u životu. U jednom trenutku života pitaš se dali će se baviti s novcem ili ne. Kada donešes tu odluku, više nema povratak.

Mi radimo s darovitom djecom i u njima vidimo sebe prije 20 godina. S darovitom djecom rade daroviti učitelji kojima možda nije uvijek pružena ruka i mi toj djeci želimo pružiti ruku. Pokušavamo im skratiti

**Korado Korlević
ispred kampusa
Tićan: "Potrebno
je na prvo mjesto
stavljati i istigati
pozitivne
vrijednosti"**

USPJEH POJEDINCA JE USPJEH ZAJEDNICE

Sanja Matijaš

Što više ljudi bude razmišljalo u pozitivnom smjeru i radilo za dobro, svijet će biti bolji

put, da ne moraju zapeti na svakoj krivini kao što se dešavalo njihovim učiteljima. Na taj način uštedjeli smo 15-tak godina, jer oni već u srednjoj školi objavljaju prvi znanstveni rad.

Znači li to da svi vaši učenici postaju znanstvenici?

Ne postaju svi znanstvenici. Kod nas se odgaja način razmišljanja. Ima puno završenih dobrih pravnika, ekonomista. Često ta djeca upisuju gimnazije, a zatim prirodoslovni - matematički fakultet. Odlaze i na školovanje izvan Hrvatske. Nažalost, kao društvo uspjeli smo od istraživačkog, stvaralačkog, industrijskog društva ubiti puno toga. Uništeno je puno instituta. Realnost je ta, da za mlade znanstvenike koji završe nema puno mjesta na kojima bi mogli raditi. Nakon 10 godina znanstvenog rada u inozemstvu, oni će se vraćati i otvarati sa svojim imenom, projektima i znanjem vlastite institutte. To se dogodilo i na

Tajvanu i u Kini. Sredina je ta koja im mora omogućiti da se vrate.

Ima li nade za budućnost?

Naravno da ima. Uvijek ima. Ono što je potrebo da nestane u našem društvu jest zavist. Potrebno je diviti se nečijem uspjehu, jer uspjeh drugoga je uspjeh zajednice. Gledali smo u puno slučajeva da se netko trudi napraviti nešto i okolina ga je blokirala. Toga

mora nestati. Na istoku postoji ta kultura, kada je netko sposoban drugi će mu skinuti kapu i mi se trebamo podsjetiti

na to. Osim cipela, jakni... i to će nam doći s istoka.

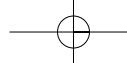
Kako održavate vezu s bivšim učenicima?

Internetom, koji mi koristimo još od 1983. godine, kada u Hrvatskoj još nije ni postojao. Naši učenici, neki već 40-godišnjaci, svako se jutro povezuju na internet da vide što je novo, pita li ih se za neko mišljenje. I to je zajednica koja funkcioniра dobro.

Vaša poruka čitateljima Novoga svijeta?

Nema dvojbe da će neki novi svijet biti. Svijet kakvog mi stvorimo, a ne neki stihijski. Što više ljudi bude razmišljalo u pozitivnom smjeru i radilo za dobro, svijet će biti bolji. Ja mislim da ima budućnosti. Mi smo na dijelu svijeta koji je dobar za živjeti i naprsto se nadam da će nam biti naklonjeno ono što se nekada zvalo "sreća", a sve ostalo je u našim rukama.

Korado Korlević je rođen je u Poreču 1958. godine. Osnovnu je školu završio u Višnjanu, gimnaziju u Puli te pedagoški fakultet u Rijeci. Već se godinama bavi malim tijelima Sunčeva sustava i edukacijom mlađeži. Krajem osamdesetih godina intenzivno se bavi problematikom motivacije nadarene djece, te se aktivno uključuje u nekoliko takvih nacionalnih projekata. Jedan je od osnivača "Višnjanske škole astronomije". Krajem 1989. godine sudjeluje u međunarodnom natjecanju za projekte "1st International Tunguska Expedition", a nakon toga i na prvoj ekspediciji u Sibir, s koje donosi prve uzorke smole. Uzorci su analizirani na Univerzitetu u Bologni, što je rezultiralo s nekoliko članaka i posebnim angažmanom tog univerziteta i tamošnjeg tima na tom istraživanju u narednim godinama. Potaknut problematikom srazova Zemlje s asteroidima i kometima potiče te aktivnosti pri Zvjezdarnici Višnjan, što rezultira i prvim otkrićima asteroida i kometa s područja R. Hrvatske. Urednik je lista "Nebeske krijesnice" i recenzent astronomskih članaka s područja impakta. Trenutno se bavi: astronomskom edukacijom, promicanjem astronomije i znanosti kroz znanstveno popularna predavanja, astronomskim instrumentima, meteorima, mikrometeoritima, optimizacijom astrometrije asteroida i kometa, razvojem metoda kreativnog mišljenja, entomologijom, slikanjem, kamenoklesarstvom, itd.

TEOLOGIJA

Govori se da je današnje društvo bez očeva i sve jasnije dolaze do izražaja znakovi i neizbjegne posljedice takvoga stanja, i na psihološkom, i na kulturnom i društvenom području.

Naglašava se da nedostaju pozitivni i povjerljivi uzori, a posljedica toga je da više ne postoji ni sposobnost za donošenje zahtjevnih i konačnih odluka. Nesreća je u tome što tu neprijepornu prazninu pune modeli ponašanja i uspjeha koji se na kraju otkrivaju onakvima kakvi jesu: lažni i prividni idoli.

Prije nekoliko dana sam, u lijepoj crkvi Sv. Augustina u središtu Torina, sudjelovao na ispraćaju velečasnog Giovannija Coccolijia. Bio mi je župnik u Cafasseu dok sam bio dječak. Sedam godina, provedenih s njim, neizbrisivim su slovima upisane u knjigu života. Riječ je o razdoblju između petnaeste i dvadesete godine, vremenu u kojem se donose temeljne životne odluke. I, dok sam sudjelovao u obredima, odjednom mi je postalo jasno zašto je tomu tako. Ovaj, tako iznimjan, svećenik svojom je prirodnošću i neposrednošću usmjerio mnoge da otkriju svoj put i još brojnije da hode njime.

Don Giovanni za mene, kao i za mnoge druge, nije bio otac. Nikada ga takvim nisam doživljavao. Bio je sin, odraz Isusa Krista. I upravo nas je njegov sinovski život, po uzoru na Isusa, neprimjetno postavljao u odnos s Abba-tatom, s pravim Ocem. S njegovom istinskom i vrlo osobnom ljubavi kojom nas ljubi.

U tome i jest bît. U društvu i u Crkvi, u obitelji i školi, na egzistencijalnom životnom putu i u intelektualnim istraživanjima istine – nisu nam potrebni očevi. Isus nas uči da je Otac jedan i samo jedan. Potrebni su nam sinovi, djeca. Jednostavna i

arhiv CN

I očevi su djeca

jasna, slobodna i ugledna. Koja, upravo zato što su takva, znaju biti starija braća i pravi, velikodušni prijatelji. Djeca koja će mjerodavno, velikodušno i nenezano izvršavati ulogu oca i voditelja kada se to od njih bude zahtjevalo.

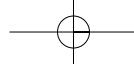
Nije slučajno što Isus, pozivajući da se ostavi sve kako bi ga se slijedilo, navodi oca, majku, braću, polja, ali kad obećaje

stostruko koje slijedi, očeve više ne spominje. Chiara Lubich je 1946. godine napisala kristalno jasno: "Duša, najprije, mora usmjeriti pogled u jedinoga Oca brojne djece. A poslije promatrati sva stvorenja kao djecu jedinoga Oca!"

Kad bolje razmislimo, nije li ovo neizrečen poziv koji nam upućuje društvo bez očeva? ■

**Piero
Coda**

"Bio je Isusova
promisao...
Povezivao te s
Abba-Oče"

RAZGOVORI

O obitelji

*V e c
neko vrijeme
osjećam osobitu
simpatiju prema
kolegici na poslu.
Prekucer me neugodno
iznenadila radost koju*

neprocjenjivo blago jer će nam izgrađeno zajedništvo omogućiti da se približimo bilo komu, noseći mu dio srca bračnoga druga koji je odsutan. Ne trebate se odmah uznemirivati,

Ona vječno nazočna kolegica

*sam osjetio pri pomiski
da ću biti uz nju.
Zabrinuo sam se jer
supruga i ja imamo lijep
odnos.*

L. P.

Ponekad je naše poнаšanje posljedica podsvjesne potrebe za potvrđivanjem spolnog identiteta ili vrijednosti osobnosti – što nas može tjerati na to da uvijek budemo u središtu pozornosti.

Morate započeti s upoznavanjem samoga sebe, a zatim razmotriti svoj odnos sa suprugom. Iako je – kako ste rekli – lijep, morate se preispitati. Možda s njega samo treba obrisati malo prašine. Nai-me, ljubav je poput ognja. Kako bi vatra gorjela, moramo je hraniti novim gorivom. Može doći do neočekivanih nesporazuma koji mogu narušiti vjernost i neočekivano povesti u nova iskustva. Kako bismo iz bračnog odnosa uklonili moljce navika i jednoličnosti, rješenje je u započinjanju plodnoga dijaloga. Potrebno je komunicirati s najdubljom stvarnost i slušati. To je

mi ljudi stvoreni smo i od osjećaja. No, osjećaje valja dobro usmjeravati, s puno razboritosti, kako bi se uspjela razviti i održati dragocjena veza ljubavi.

*Maria i Raimondo
Scotto*

S mladima

*Moj i
su roditelji
već niz godina
rastavljeni i cijelo
to vrijeme čekam da
mi se otac ispriča zbog
boli koje mi je nanio, ali
on to nikako ne čini.
Možda je najbolje da i
ja njega zaboravim. No,
mislim da neću uspeti.*

G. P.

Očekivanje da će nam se netko ispričati može otežati brojne odnose, a osobito one do kojih nam je emotivno najviše stalo. Činjenica da se osjećamo napuštenima od onih koji su nas donijeli na svijet ostavlja duboke rane, a razumski je posve opravданo očekivati objašnjenje i molbu za oprost. Ako do toga ne dođe – kao kod

tebe – s godinama postaje sve teže, pa očekivanja mogu ne samo jako otežati odnos s osobom koja nas je povrijedila već nam i potpuno oduzeti mir te time poremetiti i odnose s drugim ljudima. Pokušaj da zaboravimo često se pretvara u pokušaj bijega

promatrati oca ili majku kao bilo koju osobu kojoj je, kao ograničenu i grešnu čovjeku, potrebno razumijevanje. Osobu koju nije potrebno opravdavati već prihvati takvu kakva je. Netko je mir pronašao učinivši to u svojem srcu, prihvativši postojeće okolnosti.

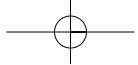
Otac mojega oca

i u duši ostavlja samo osjećaj razočaranja.

Upoznao sam mlade ljude čija je situacija slična tvojoj i primijetio sam da su veliku slobodu pronašli oni koji su hrabro odlučili ne očekivati isprike nego su – svjesni situacije – sami ponudili oprost. Kako bi čovjek u tome uspio, mora, na neki način, "odbaciti" ulogu djeteta i

Netko je pak uspio ponovno uspostaviti odnos s roditeljem koji živi daleko. Susreo se s njim i razgovarao o proteklom životu, dajući mu na taj način mogućnost da se u njega uključi. Različite su mogućnosti, ali svaka je složen korak koji zahtijeva hrabrost i donosi golemu nadu i radost.

Francesco Chatel

S psihologom

Ne uspijevam vam izgraditi narušen odnos s bratom koji me povrijedio zbog nekog nasljedstva. Prijetila sam da je u posljednje vrijeme, nakon smrti jednoga našeg dragog prijatelja iz djetinjstva, postao vrlo osjetljiv. Što bih mogla učiniti kako bismo se opet našli?

Lucija

Kada tijekom psihoterapijskih vježba razgovaram s pacijentima o oprostu, gotovo se redovito događa da većina ljutito tvrdi da ga drugi ne zavređuju. Bolničko iskustvo mi, nažalost, potvrđuje da takav stav onemogućuje osobu da oprosti, a, zbog toga, i da riješi svoj problem. No, isto se tako u praksi pokazalo da se relativno brzo i jednostavno mogu pronaći

Izlječiti odnos

(3) arhiv CN

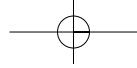
rješenja za takve poteškoće. Primjerice, dostatno je pacijentu ponuditi drukčiji način razmišljanja, uz obrazloženje: "Vi ste, svakako, u pravu kad tvrdite da drugi ne zaslužuje oprost. Ali oprost ne postoji zbog drugih, već zbog vas. Vi se morate oslobođiti negativnog osjećaja, opsivnih misli o osveti. Lijepo je govorio Nelson Mandela, nakon dvadeset i sedam godina nepravedno provedenih u zatvoru: 'Osjetiti želju za osvetom je isto kao popiti otrov i očekivati da će umrijeti naš neprijatelj!'"

Mogu proći mjeseci i godine da čovjek sam otkrije ovo osnovno životno načelo, a pacijent ga može vrlo brzo prihvati zahvaljujući pomoći terapeuta te

pronaći koristan savjet i rješenje za svoje poteškoće.

Osim toga, nudi ti se izvanredna prilika da pomogneš svojem bratu i ponovno uspostaviš odnos s njim. Smrt zajedničkog prijatelja iz djetinjstva poseban je trenutak u životu. Oni koji tuguju zbog gubitka drage osobe osjećaju veliku prazninu i gubitak koji zamagljuje sve lijepo događaje proživljene zajedno. U trenutku kad ponovno pobude pozitivna sjećanja, tuga nestaje, a zamjenjuje je osjećaj žive prisutnosti izgubljene osobe. Zato podsjeti brata na brojne sretne trenutke proživljene sa zajedničkim prijateljem. Sve je samo u tome da se moramo postaviti u položaj drugoga.

Pasquale Ionata

ZDRAVLJE

Imunitet je prirodna obrambena sposobnost organizma na utjecaj različitim uzročnim bolesti ili infekcija. U jačanju imuniteta dokazano su učinkoviti tradicionalni pčelinji proizvodi: med, propolis, cvjetni prah i matična mlijec.

MED je stoljećima čovjeku hrana, sladilo i lijek. Ima veliku nutritivnu vrijednost, specifičan okus i miris, proizvode ga pčele medarice i ne može se industrijski proizvesti. Sadrži mnogo brojne organske kiseline, različite vitamine, minerale, enzime, vosak, peludna zrnca i eterična ulja. Zbog skladnog sastava, med je biološki vrijedna hrana za djecu i odrasle, lako je probavljiv a redovitim konzumiranjem stječemo tjelesnu izdržljivost i mentalnu stabilnost. Konzumacija meda ujutro pomaže čišćenju organizma od štetnih tvari, a navečer djeluje umirujuće.

Prirodno svojstvo meda je kristalizacija, a kristalizirani med se iz čvrstog stanja u tekuće vraća zagrijavanjem na temp. do 45°C, pri čemu ne gubi na ljekovitosti.

PROPOLIS je ljepljiva, smolasta tvar koju mlade pčele proizvode koristeći sastojke iz pupoljaka i kore različitog drveća i bilja. Propolis im je potreban za zaštitu i obranu; njime premazuju unutrašnje stjenke košnice kako bi je dezinficirale, zatvaraju pukotine i otvore, te uništavaju kukce i mikroorganizme koji se unutra zateknu. Propolis se tradicionalno koristi u terapiji virusnih, bakterijskih i gljivičnih infekcija, posebno kod gripe, prehlade, upale grla, kašla, za jačanje zubnog mesa, za liječenje opeklini, otvorenih rana. Novija istraživanja sve više potvrđuju da jača imunološki sustav te ima neposredni antikancerogeni učinak, stoga ga mnogi

stručnjaci smatraju zlatnim proizvodom košnice i lijekom 21. stoljeća.

Proizvodi na bazi propolisa dolaze na tržište u različitim oblicima: alkoholnim i bezalkoholnim otopinama, uljnim kaplama, sprejevima za usnu i nosnu šupljinu, mastima, kapsulama, pastilama.

lagano otapaju u ustima. Mogu se dodati i u mlaku limunadu ili čaj, ili jednostavno kombinirati s medom kao namaz.

MATIČNA MLJEĆ je proizvod pčelinjih mlijecnih žlijezda, a samo mlade pčele tzv. hraniteljice su sposobne izlučivati tu iznimnu i najhranjiviju prirodnu hranu koju čovjek danas poznaje. Pčele njome hrane mlado leglo, kao i maticu tijekom cijelog njezina života. Ova hrana, koju u nekim zemljama zovu "kraljevskim željecom", jača imunološki sustav, povećava izdržljivost, održava ravnotežu hormona, pomaže u regeneraciji stanica i tkiva, ima protutumorski učinak, djeluje antivirusno i protuupalno.

Najčešće se primjenjuje kao 50% otopina alkohola ili kao dodatak medu.

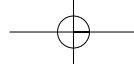
Pčele su znale savršeno uređiti pčelinju zajednicu i u proizvode iz košnice akumulirati svu snagu prirode, pa nije ni čudo da ih nazivaju krilati farmaceuti. ■

CVJETNI PRAH ili PELUD/POLEN/ skupljaju pčele radilice s prašnika cvjetova i na stražnjim nožicama ga donose u košnicu, odlažu ga u stanice sača uz izlučivanje enzima, pri čemu pelud "sazrijeva". Različiti cvjetovi daju pelud različite boje, tako da je u prometu u pakovanju puno raznobojnih zrnaca, a u prodaji je najčešće u sušenom obliku ili umiješan u med. Konzumiranjem peluda u organizam unosimo pravu riznicu visokovrijednih spojeva. Preporuka je uzeti jednu čajnu žličicu zrnaca polena pod jezik ujutro, na tašte i pustiti da se

Med i pčelinji proizvodi

Mirjana
Grga
dr. med.

EUROPSKE INTEGRACIJE

Kolanje novca predstavlja krvotok svakog ekonomskog sustava. Ako se dotok krvi smanji ili obustavi organ će odumrijeti; bez finansiranja će i dijelovi ekonomskog sustava postati bezivotni. Iz odluka o tome što će se i koliko financirati dâ se iščitati mnogo toga. Ako je važno koliko proračun Europske unije iznosi (za ovu godinu 141,5 mlrd. €), još je važnije kamo taj novac odlazi.

Upravo se oko onoga što bi unija trebala financirati, odnosno oko stavki rashoda proračuna vode velike i prilično žestoke diskusije. To je stoga što je sve donedavno najveći (a i sada vrlo velik) dio novca odlazio u poljoprivrednu, a ona u bruto društvenom proizvodu unije sudjeluje sa manje od 4%. Na što će unija trošiti novac ove godine?

Najveći dio (45%, ili 64,3 mlrd. €) predviđen je za „koheziju“ i konkurentnost. *Kohezija* (što znači povezanost, jedinstvenost koja vlada u nekoj grupi) zapravo predstavlja pomoć manje razvijenim regijama unije: npr. istočnoj Njemačkoj, jugu Italije, novim članicama, itd. Od svakog potrošenog eura u Europskoj uniji 35 centi namijenjeno je *koheziji*, s ciljem ujednačavanja i ravnomjernosti razina razvijenosti različitih regija. Cilj konkurentnosti se odnosi na stvaranje i zadržavanje radnih mesta u uvjetima ekonomske krize, te na održivi ekonomski rast.

Za poljoprivredu, ribarstvo, i financiranje seoskih gospodarstava u uniji će se potrošiti 59,5 mlrd. €, ili čak 42% ukupnog budžeta. Cilj je postizanje ujednačene ponude s potražnjom poljoprivrednih proizvoda, te proizvodnja visoko kvalitetne i sigurne hrane uz očuvanje okoliša. Kao i u svakom proračunu, lako je otvoriti novu stavku i stvoriti novog primatelja proračunskih sredstava, ali iznimno je teško tu stavku zatvoriti i pre-

kinuti dotok sredstava. U sjećanju imamo proteste kako francuskih tako i domaćih seljaka, blokade traktorima, proljevanje mlijeka, a sve zbog pokušaja smanjenja izdvajanja za njih.

Treći cilj prema opsegu ulaganja, daleko iza prethodna dva, nazvan je „EU kao globalni igrač“. Nekih 8,1 mlrd. € (5,7%) uložiti će se u pomoć siromašnijim zem-

Na što Europska unija troši novac

Ijama svijeta, pomoć zemljama koje očekuju pristup uniji (1,6 mlrd. € – u tom iznosu udio će uživati i Hrvatska), te izvanrednu pomoć zemljama svijeta u slučajevima elementarnih nepogoda.

Administrativni troškovi samog funkcioniranja svih institucija i tijela Europske unije iznose 7,9 mlrd. € (5,6% ukupnog proračuna). Ovdje ulaze i projekti borbe protiv kriminala i terorizma i kontrole migranata, sa nešto preko milijarde eura.

Promatramo li absolutne iznose najveći dobitnici (tj. najveći primatelji novca iz unije) su Francuska (89 mlrd. €), zatim Poljska (87 mlrd. €), Španjolska (78 mlrd. €), Njemačka (78 mlrd. €), i Italija (70 mlrd. €), a na dnu se nalaze Slovenija (6 mlrd. €), Estonija (4 mlrd. €), te Malta i Cipar (svaka po 1 mlrd. €). No ova ljestvica ne uzima u obzir davanja ovih članica, odnosno njihova izdvajanja u proračun. Primjerice, Njemačka i Francuska daleko najviše izdvajaju za uniju: prva 164 a druga 140 mlrd. €.

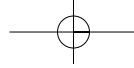
Dakle, oduzmu li se primanja od davanja, najveći neto primatelj sredstava je Poljska (daje 22 a

prima 87 mlrd. €; rezultat = +65 mlrd. €), zatim Grčka (+25 mlrd. €), Rumunjska (+25 mlrd. €), Mađarska (+24 mlrd. €), Češka (+22 mlrd. €), Portugal (+17 mlrd. €), itd. Nakon što za uniju izdvoji 164, a natrag primi svega 78 mlrd. €, u najvećem je minusu Njemačka (-86 mlrd. €), zatim Velika Britanija (-57 mlrd. €), Francuska (-51 mlrd. €), Italija (-46 mlrd. €), te Nizozemska (-24 mlrd. €). Dakle, izuzev Grčke i Portugala koji su već tradicionalno na začelju ljestvice razvijenosti EU, najveće su dobitnice upravo nove članice iz srednje i istočne Europe.

Doista, puno brojki, ali su vrlo bitne jer se upravo oko njih vode mnogi prijepori. Teško je uskladiti interes svih ovih 27 država, jer bi (sasvim jasno) svaka htjela primati više i davati manje nego sada. U tom kontekstu valja katkad promatrati neefikasnost i nemoć tijela unije pri rješavanju određenih globalnih i regionalnih pitanja; ako je unutar jedne države teško postići konsenzus oko nekog pitanja (sjetimo se npr. ZERP-a), koliko je tek teže postići konsenzus na razini 27 zemalja članica? ■

**Domagoj
Sajter**

UKRATKO

Zajedništvo i pravo

"Svjetu nisu toliko potrebni novi zakoni i nove odredbe, potrebni su mu ljudi koji će svoju nutrinu urediti u skladu s ljubavlju.

To uređenje je pravednost. I samo u takvom uređenju zakoni će imati vrijednost."

Chiara Lubich

"Načela slobode i jednakosti, prenesena na pravno područje, ojačala su osobna prava, ali ona nisu dovoljna da bi se zajamčili dobri odnosi i život zajednica ako nedostaje bratstvo. Na skupu će se predložiti istraživanje kako bratstvo može nadahnuti nove načine pravnog ponašanja i pravnih odnosa."

Ova rečenica napisana na poster prezentaciji kongresa održanog u Castelgandolfu od 18. do 20. studenoga 2005. izražava motiv i ciljeve Zajedništva i prava.

Zajedništvo i pravo je međunarodna mreža koja povezuje znanstvenike i djelatnike na raznim pravnim područjima.

Naziv Zajedništvo i pravo ima dvostruko značenje. S jedne strane, ističe zalaganje da se daju u zajedništvo saznanja i iskustva raznih profesionalnih aktivnosti koje se razvijaju na području prava. S druge strane, izražava volju da se na pravo gleda kao na učinkovito i potrebno sredstvo kako bi se doprinijelo preobrazbi života svake zajednice u pravo zajedništvo.

Zajedništvo i pravo nastaje godine 2001. nadahnucem Chiare Lubich koja je potaknula potrebu da se izrazi i razvije kultura jedinstva na različitim znanstvenim područjima.

Kultura jedinstva ima zadatak istražiti i širiti pozitivne vrijednosti. Ona želi u središte kulturnih interesa postaviti ljudsku osobu u njezinom punom dostojanstvu, u sposobnosti da uspostavlja odnose, u otvorenosti transcendentalnom, kao subjektu prikladnom našemu svijetu darovati lice i dinamiku sukladnu nadahnucima pojedinaca i naroda.

Na tom tragu Zajedništvo i pravo pokreće i pridružuje se raznim inicijativama u cilju izgrađivanja i širenja nove pravne kulture temeljene na odnosima između pravnih djelatnika različitih specijalnosti i civilnog društva.

Ona također podržava formaciju za razvoj kulture legalnosti kako bi odgovorila na urođenu težnju svakog čovjeka za pravednošću i pravdom.

Bratstvo je misaona kategorija sposobna povezati jedinstvo i različitost u društvenom životu, čemu teži današnji svijet. Zajedništvo i pravo želi tu potrebu ucijsipiti u pravnu doktrinu i pravnu praksu.

Ona djeluje u studijskim skupinama, na susretima, kroz iskustva, publikacije u pojedinim zemljama i na međunarodnoj razini.

Rastući sukobi koji obilježavaju ljudski suživot na različitim razinama, potiču na traženje novih putova izgradnje odnosa među ljudima koji će njegovati zajedništvo. Inicijativa Zajedništva i prava razvija se na dvije razine. Jedna je zalaganje na konkretnom području aktivnosti pravnih djelatnika na javnopravnom, zakonodavnom

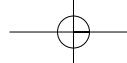
i sudskom području kako bi se u njima uspostavila praksa odnosa nadahnutih bratstvom. Druga je razina studija i istraživanja na temelju znanstvenog aparata, s istim ciljem, a vodit će se u duhu dijaloga i s raznim specifičnim područjima suvremenе pravne kulture.

Zajedništvo i pravo sačinjavaju skupine znanstvenika i pravnih djelatnika koje se nadahnjuju na spomenutim izvorima, prisutne u mnogim dijelovima svijeta. Nastojeći živjeti bratstvo u pravnom djelovanju i postupanju, pronalaze put kako zaliječiti brojne narušene odnose, a istodobno, ostvariti zajedništvo očuvanjem identiteta subjekata.

Skupine zajedništva i prava okupljaju se povremeno radi zajedničkog promišljanja, razmjene ideja, iskustava i novih shvaćanja u ozračju poštovanja, uzajamnog uvažavanja i dijeljenja.

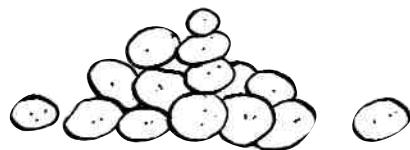
Iz iskustava i ideja sazrelih u Zajedništu i pravu nastao je međunarodni skup održan u Castelgandolfu od 18. do 20. studenoga 2005., na temu: "Odnosi u pravu – ima li mjesata za bratstvo?"

Skup je nazoočilo preko 700 znanstvenika i djelatnika iz 35 zemalja s raznih kontinenata. Govorilo se o različitim područjima prava i načinima implementacije ovih vrijednosti u pravne odnose. Ovaj je skup obogaćen brojnim inicijativama o putu ponovnog otkrivanja odnosa zajedništva i bratstva kao imanentnih dimenzija prava.

DRUŠTVENE IGRE

FARMA

Opis:

- Sastaviti 4 ili više ekipa s istim brojem igrača
- Svaka ekipa bira jednog svog predstavnika kojemu se zavežu oči i postavi ga se u središte polja, blizu hrpe krumpira
- Igrač zavezanih očiju ima zadatak prenijeti što više krumpira s hrpe u svoju kantu. Kanta se postavlja nakon što se igraču zavežu oči, tako da on ne zna koja je njegova
- Igraču će njegovi suigrači iz ekipe pomoći da dođe do svoje kante oponašajući glasanje jedne životinje, o čemu su se prije dogovorili. Njegova će se ekipa glasati glasnije ili tiše, ovisno o tome da li se igrač približava ili udaljuje od svoje kante.

Igrači:

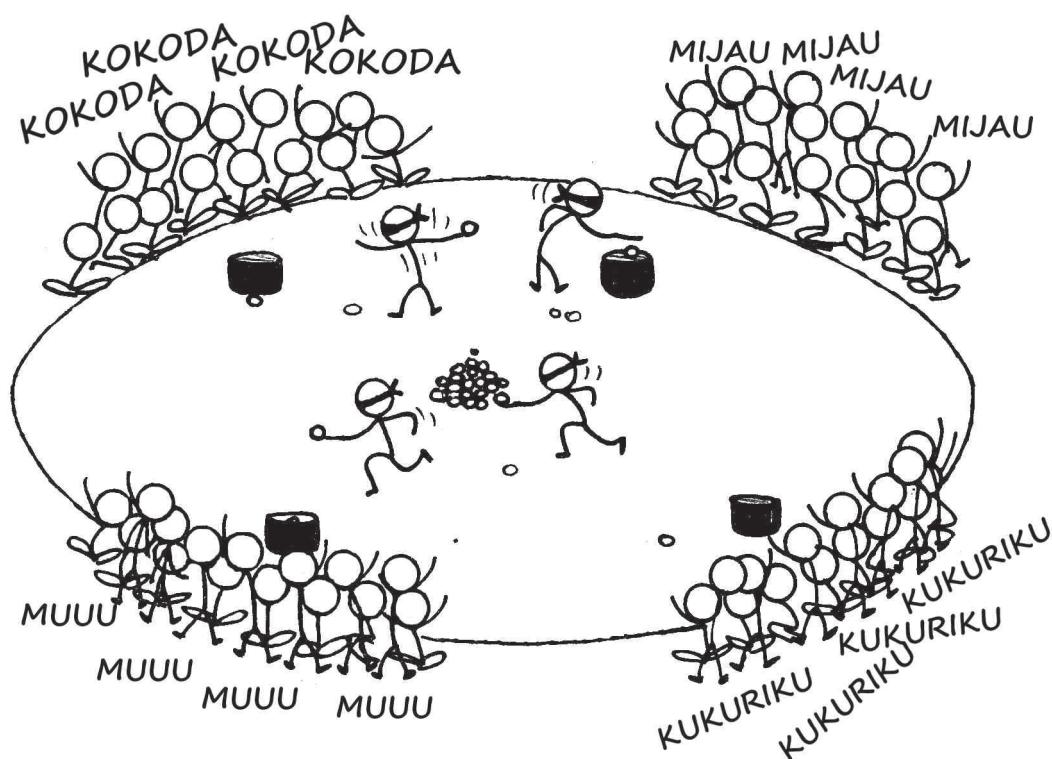
12-300

Potrebno je:

Žlice, krumpiri, kante, marame

Igra:

je šaljiva

Nova knjiga !

str.61
cijena: 25 kn

Kako bih željela da si sada kraj mene
i da ti mogu govoriti, govoriti.
Pri povijedala bih ti o veličini i ljubavi Božjoj.
Izrekla bih ti riječi
koje nekad nisam poznavala,
nego sam ih samo nazirala,
a tek sad ih poznajem.

Kratke misli – idealne za početak svakoga dana!

Potražite u knjižarama